

Izloja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvio:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 51. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 28. marca.

Došim se je »Slovenec« radi Pribe-
vičeva razpisal na tristo jadov z la-
žni, steklini in psovkami, je tajnik
HRSS dr. Juraj Krnjevič podal ured-
niku beograjskega »Vremena« nastor-
ko izjavo: »Mi (radičevci) smatramo,
da je oddvojevanje Pribevičeve skupi-
ne zdrava pojava, in mene je to obo-
je. Vendarstvo. Za nas bi bila večja
nevarnost, da je ta grupa ostala v klin-
ci in ovirala delo.« Prav slično se je
izjavil tudi radičevski leader Preša-
re, češ da se je radičevcev ugodno
odmislilo, da sta se strnila Pašić in Pri-
bevič. Tudi musliman dr. Spaho je v
razgovoru kizmeta skromnega prepri-
čanja, da nova koalicijska ni napak, ker
njegovemu mnenju ne bo dolgo ob-
stajala. In končno tudi sam dr. Koro-
šec smatra — kakor se je izjavil —
da je kriza rešena in vendar še tudi
prešena.

Zakaj se potemtakem razburja edi-
cijski rezervni štab okrog »Slovenca«, je
nerazumljivo: oziroma — po dr. Ko-
roševi retoriki — vendarle razumljivo
je: vrhovna klerikalna generaliteta v
kopitarjevi ulici je do zadnjega grela
in ognju dvoje sulic, kar ni bila no-
va tajnost. Iz gole zavisti, da je
Pribevičeva skupina s odločno gesto
ustranila dvolično klerikalno patri-
arh v Beogradu na vrh dilce opozicijs-
kega bloka, bruha »Slovenec« vao-
rojo strupeno jezo kakor gad v pre-
puno.

Najbolj se nam imenitno zdi, ko
SLS tako skrbi edinstvo demokratske
stranke. Taktične razlike med Davi-
dovičevim in Pribevičevim skupino ob-
stoje še vedno. Obe krili sta bili edini,
kterih ni bilo dosežena kardinalna
cilja: prihod radičevcev in rušenje
monarhije. Ta cilja sta dose-
žena in je nastalo zdaj vprašanje, ali
gre še naprej, t. j. ali se stori vla-
da z gg. Korošcem, Radičem in Spa-
hom. Negativno delo je mogoče brez
ničelnih žrtve, a čim začne pozitivno,
edaj stopimo v historično
odgovornost. In v tem hipu je pri-
hod do razhoda: eni so mislili, da gre
še naprej, ne da se stranka kompromi-
ta v svojem stališču za narodno in
državno edinstvo, drugi pa so rekli,
da je dovolj in da je vsak nadaljni
orak onasen za idejo, s kojo je JDS
stala in s kojo izdanes stoji in pada.
Radičem in s Korošcem sedeti v
ladji, ko istočasno kričita na ves glas
eden, da je republikanec in ostane,
da ne prizna države, drugi pa, da je
on ostane avtonomist, ki odklanja držav-
no edinstvo, to bi mase nara-
zumele kot kapitulacijo
državne ideje. Ako so
meli gg. Pribevič in tovariši izbrati,
ali sedejo k eni mizi z Radičem in Ko-
rošcem ali pa s Pašićem, je izbira za
nacionalnega človeka bila jasna. Za
protiidevo kolebanje nam je prineslo
dovolj škode. Kdo naj se na Hrvat-
skem upa v boj z Radičem, če vidi
proje vodje v vladni odvisnosti od nje-
ga. Na vladi — po milosti gosp. Ra-
šića.

Tudi za stranko je bila odločitev po
Pribevičevem predlogu potrebna.
Prepričani smo, da se bo kmalu uvide-
lo, da je to bila njena rešitev, in sicer
avno v srbskih krajih, kjer bi kom-
promitiranje z Radičem bilo voda na
plin velesrbske agitacije. Parlamen-
tarno cepljenje bo le začasno, ko na-
stopi mirnejše premišljevanje, bo re-
šitev enostavno.

Moralne lekcije so posebno neume-
stne, ako jih deli tak star grešnik, ka-
ršen je naš kolega »Slovenec«. Ta
krvna političnih afaristov učni mora-
li Ljudje, ki so lani podpisali tajni
larkov protokol, da postavijo na no-
ve homogeni Pašićev režim, ti ljudje
se danes »zgražajo«. Dali so Pašiću
oblast v roke in nož tudi zoper srbi-
anske demokrate, a vse to le, da bi
dr. Breje pokrajinski namestnik,
Slovenija po škofov pašnik. Celo leto
so držali ta režim; ko je nosil nove
lavke, kuluk in vse možne težkoče,
če čas so z njim bili v tajni zvezi in
z njim izpod žita pogajali. Še po
ovem letu so si primetali »Kme-
jsko družbo« in Mestno hranilnico,
se proti zakonu. In ti ljudje se zdaj
»zgražajo«!

»Slovenec« kriči o izdaji. Demokratski
klub ni nikoli sklepal o pogojih za vlad-
no koalicijsko klerikalci in Spahom. V
tem je torej »izdaja«? »Slovenec« preti.
Država se majo, tako grozi, ker imajo v
Jugoslovanski (!) tiskarni težak nahod.
Če groženj se ni nič več ne boji. Z mo-
ro čunjo treba pobrisati črnilo, ki ga
ratilo vodje SLS, ki bi radi, da bi bil še
do drugi ogorčen.

Gospodje so pač slepi. Nočejo spozna-
ti, da so stvari, kjer za nas ni kompro-
misov ne popuščanja; to je voračanje!

Napoved burnih dogodkov v skupščini

HUDA BITKA ŽE V VERIFIKACIJSKEM ODBORU. — OPOZICIJA
HOČE OBSTRUIRATI PRORAČUN. — MOŽNOST EKSODUSA. —
VLADA PRIPRAVLJENA NA BURNO IN DOLGOTRAJNO SEJO. —
PRIHOD ZADNJIH RADIČEVCEV V BEOGRAD.

Beograd, 28. marca. p. Danes popoldne
so imeli seje vsi poslaniški klubi. Klubi
opozicije so razpravljali o situaciji, ki je
nastala vsled sestave nove vlade. Vsi
klubi so sklenili, da se bodo ostro borili
proti vladi; trdovratno se vzdržujejo tu-
di vesti, da bodo zapustili parlament.

Zvečer so imeli seje opozicijskih
skupin, ki je trajala od 18. do 20. ure in
na kateri so poročali o sklepkih svojih
klubov ter so določili svoje postopanje
proti vladi. V opozicijskih krogih se trdi,
da je vlada kršila poslovnik ter da
bo opozicija zavzela najenergičnejše sta-
lišče za čuvanje poslovnika.

Vas dopisnik je nocoj dobil izjavo Pre-
daveca, da se proračun ne bo dovolil. Do-
kler se ne verificirajo radičevski man-
dati. V to svrhu bo opozicija porabila
vsa dovoljena sredstva in celo obstruk-
cijo. Ako bo vlada na tem padla, je iz-
javil Predavec, smo gotovi, da bomo da-
li državi nov budžet, za pravočasni spre-
jem budžeta pa naj nosi odgovornost
vlada in oni, ki so z netočnimi informa-
cijami pri drugem ustavnem faktorju
ustvarili tako neugodno situacijo.

Beograd, 28. marca. p. Danes popoldne
je bilo v narodni skupščini zelo živahno
ter so se vršili številni razgovori o se-
stavi nove vlade. Radikali izjavljajo, da
so absolutno zadovoljni s koalicijsko
vlado, ker je to najsmrečnejša rešitev držav-
nega vprašanja.

Beograd, 28. marca. p. Nocoj je imela
vlada sejo, ki je bila prva po sestavi nove
vlade in na kateri so sklenili, da se veri-
ficirajo vsi nesporni radičevski mandati.
Nato je vlada sklepala o dnevnem redu
narodne skupščine. Sklenilo se je, da pri-
de na vrsto proračun ministrstva za šume
in rube ter trgovskega ministrstva. Sma-
tra se, da bo jutrišnja seja narodne skup-
ščine nenavadno burna in da bo trajala
pozno v noč, ker opozicija namerava ob-
struirati in preprečiti sprejem proračuna.

Seja radikalskega kluba

PAŠIČEV REFERAT O POLOŽAJU. — NEZADOVOLISTVO Z RA-
DIČALNIMI MINISTRI. — HUDI NAPADI NA DR. KOJIČA.

Beograd, 28. marca. p. Danes se je
vršila od 17. do 20. seja radikalskega kluba,
na kateri je dolgo govoril g. Pašić
ter razložil težkoče pri sestavi vlade.
Povdarjal je, da se je parlamentarna si-
tuacija posebno poslabšala, ker je stopil
v akcijo Radič, ki vodi protidržavno
politiko in kokerira z inozemstvom. Pa-
šić je kritiziral skupino g. Davidovića,
ki je šla na volitve s parolo čuvanja vi-
dovanske ustave in borbe proti radičev-
cem, sedaj pa hoče na vlado z radičev-
ci. Zato pozdravlja razkol v demokrat-
skem klubu. Nadalje je Pašić izjavil, da
bo ves džemljetki klub podpiral novo
vlado, kateri so zagotovile podporo tudi
male parlamentarne skupine.

Pašić je dalje naznanil, da bo jutri
seja verificacijskega odbora, na katerem
se bodo verificirali vsi nesporni mandati.
Ker kaže opozicija veliko borbenost, je
potrebno, da so zbrani vsi radikalski po-
slanci. Pašić priznava, da radi kratkega
časa izvolitev radikalskih ministrov ni bi-
la baš najboljša, prosil pa klub, da zaupa

HUDA BITKA V VERIFIKACIJSKEM ODBORU.

Beograd, 28. marca. r. Kar se tiče veri-
fikacije radičevskih mandatov navajajo
radikali, da bodo overovali one mandate,
ki niso sporni. Glede ostalih mandatov
pa se bo postopalo po poslovniku. V
opozicijskih krogih se smatra, da bodo
radikali uničili večje število radičevskih
mandatov. Radikali dalje trdijo, da ima-
jo v verificacijskem odboru absolutno
večino t. j. 12 od 21 glasov, in sicer na
ta način, ker ima odpasti Nemec dr.
Moser, ki je bil izvoljen na radikalski
listi, namesto novo imenovanega držav-
nega podtajnika Wilderja pa bi se po-
zval demokratski disident Gligorije Ana-
stasičević. Pribevičeva skupina stoji na
stališču, da ima na mesto dr. Krizmana
priti namestnik njihove liste, dočim opo-
zicija to stališče pobija ter je na sejo
pozvala kot namestnike one člane, ki so
prisostvovali v tem svojstvu večerajšnji
in današnji seji verificacijskega odbora.
Po tem tolmačenju opozicije je večina
na njeni strani. Zato se zdi, da bo v veri-
fikacijskem odboru radi teh osebnih
momentov prišlo do burnih scen.

Beograd, 28. marca. p. Predsednik veri-
fikacijskega odbora Marko Gjurčić je
sklenil sejo verificacijskega odbora za
jutri popoldne ob 16. uri. V opozicijskih
krogih se računa, da bo vlada zrušena
v par dneh, ker trdijo, da vlada mora
verificirati radičevske mandate.

PRIHOD ZADNJIH RADIČEVCEV V BEOGRAD.

Beograd, 28. marca. r. Jutri pride
v Beograd prvi podpredsednik HRSS dr.
Maček z zadnjo skupino radičevskih po-
slancev in z vsemi še preostaliimi poobla-
stili. Računa se, da bo jutri zbranih v
narodni skupščini okoli 65 radičevskih
poslancev.

vladi in da nekoliko potrpi.

Za Pašićem je govoril Tadija Panto-
vič, ki je pozdravil koalicijsko s Pribe-
vičem, kritiziral pa Pašićovo delo glede
sestave liste radikalskih ministrov. Govo-
ril je o škodljivem delu ministra Kojiča
in konstatiral, da je Kojič izvršil mnogo
poneverb in umazanih afer, ki mečejo
zelo slabo luč na radikalno stranko in
zelo sramotijo državo. Kojič je postal mi-
nister samo radi tega, ker je ves dan
sedel v Pašićevi hiši in jokal. Zahteval
je posebno sejo kluba na kateri naj bi
se razpravljalo o aferah radikalskih mi-
nistrov, ter izjavil, da bo ako Pašić te-
ga ne sprejme, vse to javno objavil na
seji narodne skupščine. Tadija Pantović
je nocoj izjavil vašemu dopisniku, da je
v radikalnem klubu veliko nezadovoljstvo
proti radikalskim ministrom ter da bo
zahteval, da se ti ministri reducirajo in
na njihovo mesto postavijo ministri, ki
bi uživali splošen ugled in se res posve-
tili delu za dobrobit države.

Rusko-rumunska poga- janja

Dunaj, 28. marca. s. Na prvi meritorni
seji rusko-rumunske konference, ki se je
vršila danes popoldne pod vodstvom pre-
sednika ruske delegacije, poslanika Kre-
stinskega, so uredili vprašanje predsed-
stva konference tako, da se bosta šela
obeh delegacij menj-vala v predsedstvu.
Nato je bilo rešeno vprašanje glede ob-
rednega jezika na konferenci in glede dru-
gih tehniških vprašanj. Kot prva točka
pridejo na dnevni red teritorialna vpra-
šanja, nato finančna in gospodarska vpra-
šanja in kot tretja točka juridčna in poli-
tična vprašanja. Glede teritorialnega vpra-
šanja sta šela obeh delegacij podala svoje
izjave, nakar se je seja odgodila do po-
nedeljka popoldne.

LJUBLJANSKE RESOLUCIJE PRED NARODNO SKUPŠČINO.

Beograd, 28. marca. p. Društvo umi-
rovlencev v Ljubljani je predložilo na-
rodni skupščini resolucijo, v kateri za-
hteva, da se poboljša njihovo gmo-
stano in poviša pokojnina.

Beograd, 28. marca. p. Društvo hiš-
nih posestnikov v Ljubljani je narodni
skupščini predložilo resolucijo, v kateri
zahteva, da se v njihovo korist izpre-
meni načrt stanovanjskega zakona.

Proglas Davidovičeve skupine

DAVIDOVIČ UPA, DA BO SPREOBURNIL KLERIKALCE IN RADI-
ČEVCE. — NESOGLASJA V KLUBU SE NADALJUJEJO.

Beograd, 28. marca. p. Nocoj je Davi-
dovičev demokratski klub izdal kot od-
govor na proglas radikalne stranke pro-
glas, ki poudarja, da se je v manifestu
radikalne stranke celokupna politična si-
tuacija prikazala neresnično. Akeja opo-
zijskega bloka se je osnovala po inela-
tivi demokratske stranke ter je imela
namen, da vrže strankarsko radikalno
vlado. Prisotnost demokratske stranke
v opozicijskem klubu je najboljša garan-
cija, da ne bi moglo državno edinstvo
in velike narodne pridobitve priti v kako
nevarnost zaradi politične akeje opo-
zijskega bloka. Ako je katerega od skupin,
ki so sklenile sporazum za opozicijski
blok in ki podpirajo ta sporazum, v svo-
jem opozicionarstvu šla dalje, kakor je
bilo treba, more biti to demokratski
stranki še razlog več, da se potrudijo, da
z bratskim prizadevanjem onemogočijo za
bodočnost tako skrajnost in pridobi tu-
di to skupino za skupno delo za občo
blaginjo države.

Proglas pozivlja organizacije, naj po-
jasne vsem prijateljem, da je demokrat-
ska stranka zvesta svojemu programu
narodnega in državnega edinstva ter da
je pripravljena, da sprejme vsako borbo
proti onim, ki hočejo razcepiti naš na-
rod, da izključijo en del našega naroda
iz zakonopravnega sodelovanja v upravi
države in da preprečijo zakonito volje-
nim zastopnikom, da pridejo do svojega
prava, ki jim je zagotovljeno z ustavo.
V tej borbi bo stranka zmagala.

V tem je ne bo oviralo niti žalostno
dejstvo, da je nekoliko tovarišev, ki se
niso mogli dvigniti nad svoje lokalne
prilike, zapustilo klub in prešlo na dru-
go stran. Prehajajoč preko vseh razlik
in nazorov glede notranje ureditve, ki
naj so kakršnekoli, ne morejo omajati
vere v naše edinstvo, se bo narod zbral
složno in soglasno okoli onih, ki zahte-
vajo, da se ustavno in zakonito stanje,
ko se enkrat utrdi, mora predvsem spo-
štovati od vseh, posebno pa, da ga mo-
rajo kot svetinje spoštovati oni, ki ima-
jo oblast v imenu kralja in naroda.

Beograd, 28. marca. p. V federalistič-

nem klubu je vladalo danes velika vzne-
mirjenost, ki pa ni nastala vsled sestave
vlade, ker opozicija veruje, da bo vlada
padla, čim se verificirajo radičevski man-
dati. Vzrok vznemirjenosti leži v vesteh,
ki so se širile danes o Davidovičevem
klubu. Po teh vesteh so centrumaši de-
mokratskega kluba sprožili vprašanje, ali
velja sklep zadnjega demokratskega kon-
gresa, da demokrate ne smejo sodelovati
z nobeno skupino, katere program ne
bazira na vidovdanski ustavi. Ta vest je
prišla popolnoma nenadoma ter je po-
vzročila veliko zmedo v federalističnem
klubu, katerega voditelji neradi vidijo,
da velik del poslancev Davidovičega kluba
še vedno prijateljsko in mnogo občeje
s prijatelji g. Pribevičeva. Člani centra
demokratskega kluba zahtevajo dalje tudi
sejo glavnega odbora demokratske stran-
ke, da bi obvarovali številno jakost stran-
ke in njen program. Oni smatrajo, kakor
pišejo nocojšnje »Novosti«, da je Pribe-
vič ostal neomajno zvest programu in
ideji demokratske stranke. Zato se je da-
nes mnogo govorilo, da bo veliko števi-
lo poslancev zapustilo Davidoviča in pri-
stopilo h skupini Pribevičeva.

Danes dopoldne je demokratski posla-
nec Dušan Todić poslal Davidoviču obšir-
no pismo, v katerem pravi, da izstopa iz
demokratskega kluba in vstopa v Pribe-
vičovo skupino. V svojem pismu navaja,
da je dohl veliko številno pismo iz svojega
volilnega okrožja Pančev-Bela Crkva, v
katerem vsi zahtevajo, da se preneha s
kokeriranjem z Radičem, s katerim se ab-
solutno ne more delati, ker vrši proti-
državno propagando. Od osebno da spo-
štuje g. Davidoviča ne more pa z njim
sodelovati.

POZDRAVI SAMOSTOJNEMU DEMO- KRATSKEMU KLUBU.

Beograd, 28. marca. p. Tekom današ-
njega dne je samostojni demokratski
klub sprejel veliko število pozdravnih
brzojav, posebno iz Banata, Hrvatske,
Bosne in Slovenije. Ves dan so prihajali
v stanovanje Pribevičeva odlični člani de-
mokratske stranke iz Beograda ter mu
čestitali.

Poincarejeva vlada sestavljena

REDUKCIJA RESORTOV. — POPOLNOMA NOVI MINISTRI.

Pariz, 28. marca. jh. Novi Poincarejev
kabinet je sestavljen sledeče:
Predsedstvo in zun. zadeve: Poincare.
Notranje zadeve: Selves.
Justica: Lefevre-Duprey.
Finance: Marsal.
Trgovina: Loucheur.
Vojna: general Maginot.
Prosveta: De Juvenel.
Javna dela: Le Troquer.
Kolonije: Fabry.
Mornarica: Bokanowski.
Poljedelstvo: Papus.
Soc. politika: Daniel Vincent.
Osvobojeno ozemlje: Louis Marin.
Novi kabinet se predstavi stari skup-

ščini v ponedeljek. Vojni minister Magi-
not je izjavil novinarjem, da bo nova
vlada skrbela predvsem za vzpostavitev
ugleda Francije in uvedla zato v prvi
vrsti disciplino med uradniki. Nove vo-
litve, ki so bile določene za 11. maja,
bodo najbrže odgojene.

Pariz, 28. marca. l. Novi Poincarejev
kabinet predstavlja skoro popolno re-
konstrukcijo starega, ker sta v njem po-
leg Poincareja le dva ministra iz prejš-
njega kabineta in sicer vojni minister
Maginot in minister za javna dela Le
Troquer. Obenem se je znižalo število
portfeljev, ki je znašalo poprej 14.

Elementarne katastrofe v Italiji

Elementarne neizgode v Južni Italiji.
Kraljev vlak ponesrečil.

Napoli, 28. marca. e. Sinoči ob 22.30
se je kralj Viktor Emanuel s posebnim
vlakom odpeljal iz Rima, da poseti po-
nalnih in zemeljskih usadih težko pri-
zadete kraje v salernski provinciji. Vso
noč je močno deževalo. Med postajama
Riardo in Tanno, 210 kilometrov od Ri-
ma proti Napoli, se je tik pred vlakom
poslo pobočje nad progo. Strojevodja
je sicer zapazil, da je proga zasuta, pa
ni mogel več pravočasno ustaviti vlaka.
Udar je bil tako hud, da je lokomotiva
skočila s tira. Smrtne nesreče ni bilo, in
poškodovan je bil, pa tudi ne težko, sa-
mo strojevodja. Kralj se je s svojim
spremstvom odpeljal v avtomobilu, ki je
bil na vlaku, do postaje Tanno in odtod
z vlakom v Napoli, odkoder je na izvid-
nici »Guglielmo Pepo« nadaljeval poto-
vaje do Amalfija.

(Glej tudi poročilo na peti strani.)

ZASTRUPLJENA REKA.

Marseille, 28. marca. e. V rodanskem
okrožju vlada med prebivalstvom veliko
razburjenje, ker je neka tvornica spustila
v reko Gardon velike množine škodli-
vih kemičnih snovi. Reka je v dveh ted-
nih prinesla tisoče in tisoče kilogramov
mrtvih rib. Razburjenost med ljudstvom
pa je še tem večja, ker cela vrsta mest
in vasi med njimi tudi Nîmes in Beau-
caire, uporablja vodo iz reke kot pitno
vodo.

Zaupnica angorski vladi

Carigrad, 28. marca. j. Izmed paša je
po štirinamletnem vladanju na izrednem sestanku
stranke, na katerem je obratunal s
svojimi nasprotniki, dobil zaupnico. Situ-
acija je sedaj popolnoma izpremenjena.
Križa je premagana. Tudi v zbornici more
izmed paša računati s gotovostjo, da dobi
zaupnico.

NOVI PREDSEDNIK DRŽAVNEGA SVETA.

Beograd, 28. marca. p. Predsedništvo
vlade je obvestilo narodno skupščino, da
je za predsednika državnega sveta imenovan
Mihajlo Poličević.

PODALJŠANJE VOJAŠKE SLUŽBE V RUSIJI.

Moskva, 28. marca. e. Vlada je po-
daljšala aktivno vojaško službo za šest
mesecev, tako da bo trajala pri morna-
rici štiri leta, pri zrakoplovcih tri leta,
pri vseh drugih strokah pa po dve leti.

ITALIJ-JUGOSL. TRGOV. POGAJANJA.

Beograd, 28. marca. p. Nocoj je bila se-
ja naše in italijanske delegacije, ki je
pretrpela konvencijo za prava in intere-
se. Dovršilo se je prvo čitanje te konven-
cije, da je bila konvencija sprejeta. Pri-
držale so se rezerve glede petih točk,
glede katerih bosta obe delegaciji za-
htevali instrukcije od svojih vlad.

UMOR SOVJETSKEGA DRŽAVNIKA.

London, 28. marca. s. Kakor javlja
»Daily Mail« iz Rige, je bil v neki vasi
blizu Stavropola umorjen član vsruskega
centralnega eksekutivnega odbora
Davidov.

Razočarani

Razumemo razočaranje klerikalcev. Pa naj je stranka še tako razočarana — pobesneti ne bi smela njena glasila. «Slovenec» je pa pobesnel in prinasa v našo javnost izraze in psovke, ki v dostojno javnost ne spadajo. Očitati demokratski skupini, da je vstopila v vlado z željo po korupciji, to more storiti samo glasilo stranke, ki je sama imela take želje in besni, ker se ji te želje niso izpolnile.

«Slovenec» pozablja, da je opozicijski blok vodil z Dunaja največji demagog, kar jih je do danes imela Jugoslavija, to je isti Radić, ki je v imenu opozicijskega bloka dajal izjave v inozemskem tisku o koncu Jugoslavije, o končni zmagi svoje protidržavne in protinarodne politike. Vsi, ki resnično nacionalno mislijo in čutijo, so se morali sramovati, ker nas je fakični voditelj opozicijskega bloka sramotil v nemških, italijanskih in angleških listih kot narod, ki za svobodo ni rojen in dozoril!

Dokler je šlo le za rušenje samoradikalnega režima in za prisego Radićevih poslancev, se je to sramoto moglo trpeti. Ne pa potem, ko je nastopilo vprašanje kdo naj prevzame vodstvo države. V taki situaciji je bil korak g. Svetozarja Pribičevića in njegovih ožjih tovarišev tako razumljiv, da bolj razumljiv že biti ne more. Ali naj bi ti stari borci za svobodo in narodno edinstvo pljunili na vso svojo preteklost in podprli nevratljivega demagoga v njegovi akciji proti narodu in državi? Ali naj bi ti preizkušeni borci za edinstvo in svobodo omogočili sestavo vlade, v kateri bi bili imeli odločilno besedo bosanski age in begi ter rimovci? Vlado, ki bi životarila od milosti nevratljivega Radića, ki bi jo lahko vrjel, kadar bi se to njegovim hirom zljubilo?

Red v državi, njen ugled na zunaj, njeno notranje konsolidiranje je trebalo rešiti pred tem, da zavlada v njej notranji kaos in plemenska hujskarija. To se je doseglo z novo koalicijo, ki ne pomeni podpore radikalnega režima, temveč izboljšanje in izpremembo dosedanjega režima. Ne delamo si nobenih iluzij, zavedamo se dobro, da oni štirje, naši prijatelji v novi vladi ne bodo imeli glavne besede. Uverjeni pa smo, da bodo kot samostojna politična skupina z jasnim in neomajnim jugoslovanskim programom popravili, kar se bo popravilo dalo, stori bomo kar bodo mogli in razmere so take, da je vsaka dobra marlenost, ki se stori, dobiček. Kadar pride čas, ko bo jugoslovanska demokracija mogla krepkeje in odločilno vplivati na vodstvo države, takrat bo imela država dobro upravo in zavladal bo mir, ki nam je tako potreben, ako se hočemo gospodarsko okrepiti in predstavljati na zunaj močno silo.

Ako se hočejo z Radićem in njegovo zmešanico politično identificirati klerikalci — prosto jim! Ali vedo naj, da bodo še večkrat razočarani, ker se bo združilo proti njim in njihovemu inspiratorju z Dunaja vse, kar resnično nacionalno misli in čuti v Jugoslaviji. In naj bodo ti ljudje med seboj še taki politični nasprotniki, proti rušiteljem države in njene enotnosti se bodo vedno našli v eni fronti! Klerikalci naj vedo, da bodo pristaši državnega in narodnega edinstva — vedno v večini!

Državno nameščenstvo in nova politična situacija

(Izven uredništva.)

Zanimivo je opazovati utis, ki ga med državnim nameščenstvom povzroča preobrat v notranjepolitični situaciji. Mnenja so seveda deljena. Enim se stvar dopada, drugi ugovarjajo. Ti poslednji večinoma, ker so pripadniki strank, ki so razočarane kot stranke, pa tega nočejo priznati in iščejo na videz drugih razlogov. To velja osebno za klerikalne uradnike, ki so zadnje tedne še sumljivo brusili nože. Čemu? Seveda, da potisnejo svoje napredne kolege nazaj. Razni klerikalni zagrizenci so si že porazdeljevali položaje. Razočaranje je naravno in skoro bi rekli odpušljivo. Ista je z nameščenci, ki so se zagrizli v razne male strujice s skupnim programom: metati polena demokratom. Škoda moči, ki se tako raztrosijo in cerijo v sovraštvo.

Zato pa ogromna večina javnega nameščenstva prav mirno in stvarno presoja položaj. Časi, ko se je s prazno demagogijo pri uradnikih vse doseglo, so minuli. Državni nameščenci je ob vsej svoji utrujenosti in materialni bedi še vedno ostal zvest tudi načelom. Dokaz temu je dejstvo, da je število pristašev JDS odkar je bila v težkem položaju, prazaprav rastle. Samo smeti so odnadle in radikalni pritisk, kakor je bil jak in brezobziren, ni imel bistvenih uspehov. Prepričanje vendar še nekaj velja in drži. Državno nameščenstvo nima zaupanja v klerikalizem ali avtonomizem. Inteligenca instinktivno noče pod duhovniško komando, pa naj so razmere trenutno še tako težke. Klerikalci niso bili nikoli prijatelji uradnikov, če so bili na krmilu. Zato kljub vsem nepriklanam uradništvu pozdravlja, da nismo v Sloveniji prišli pod klerikalni režim.

V radikale javni nameščenci nimajo nikakega zaupanja. Upajo pa, da bo demokratski del vlade storil za uradništvo vse, kar bo v njegovi moči.

Kdor pozna mentaliteto na centralnih mestih, ta ve prav dobro, da je na na. predek misliti le, če bo demokratska stranka dovolj močna, da iztisne kaj za državno nameščenstvo. To smo doživeli glede pragmatike in kasneje, ko se jo je prevajalo. V materialnem oziru je nameščenstvo zdavnaj nehale verjeti v šušete in obljube. Stori se v etapah. Informirani krogi vejo prav dobro, da je g. Pribičević že 14 dni pred formalno krizo izjavil vodilnim radikalnim krogom, da naj puste vsako misel na kako sodelovanje, ako se ne prevede uradniški zakon popolnoma in ako bi se ob zvišanju temeljnih plaš imelo znižati draginske doklade, obenem pa se ne urede nekatera stalna gravamina glede naredbe o draginskih dokladah (maksimiranci, ožnjenji itd.). Kakor čujemo, je vse to vpisano v pogodbi, ki so je sklenila ob novi koaliciji. Demokrati naj pazijo, da jih gg. radikali ne opeharijo. Mi uradniki pa moramo biti demokratom le hvaležni, da so v odločilnem momentu prišli v našo korist, izsilili znano izjavo g. Stojadinovića uradniškim organizacijam in stavili pod pogodbeno pismo obvezo njeno izvršitev. Vemo, da je to vse še vedno premalo, a to daje zavest, da vendar enkrat prihaja spoznanje, da je beda državnih nameščencev velika škoda za državo.

Kakor sem že rekel, mnogi se boje, da bodo radikali demokrate opeharili in izgrnili. Vse je mogoče. A to je gotovo, da je z žrtvijo, ki jo doprinaša JDS, storjen korak, ki državnemu nameščenstvu more le koristiti, dalje pa, da bo JDS v stanu v tem položaju nameščencem koristiti in izsiliti iz radikalov toliko več, kolikor bo sama močnejša. Mnogi premišljajo in tuhtajo, kako bi se orijentirali. A stvar ni težka: Podpreti je treba strujo, ki more kontrolirati krepko in javno vse ono, kar v vprašanju državnih nameščencev dela zlasti finančni minister. Vsa čast g. Šešterovu, ki je imel biti finančni minister v kabinetu Davidovića. Korošec - Spaho, ali ob vseh simpatijah, ki jih uživa pri nas gosp. Davidović, ki se ga splošno smatra za žrtev gg. Korošca in Radića, ni nikjer niti mrvice simpatije našti za gosp. Šešterova, ki je v slabem spominu izza budžeta l. 1922/23.

Zdaj pa je predvsem naloga uradniških organizacij, da so na oprezu. Udeležba demokratov na vladi jih zagotavlja pred škikanji. Zdaj je čas delati z novimi močmi, ne z demagogijo, ampak mirno in vztrajno. Oklenimo se svojih strokovnih organizacij.

Čudovita reč je bila, kako so bili razni demagogi pod homogenim režimom tihi. Prej so zabavljali, da so kar čunje leteli, a radikalov so se bali. In glej čudo, marsikdo teh junakov se je čez noč pojavil kot — radikal. Trezni možje pa so vzdržali skoz. Stavimo, da bodo zdaj znani zabavljaji oživali in brusili jezik proti onim, ki so jim odklenili usta. Mi pa smo teh tičev siti do grla. Oni zastrupljajo vse razmere. Oni so največ škodovalci.

Naše strokovne organizacije so dobile z vstopom JDS v vlado zanesljivega sekundanta. Borili se bomo skupaj za našo stvar in gotovo bo uspeh povolnejši, kakor če bi nam diktiral Radić ali pa homogeni režim radikalov.

Politične beležke

+ Dovolj sramote! Pod tem naslovom priobčuje včerajšnja ljubljanska «Orjuna» uvodnik, v katerem popisuje rovanenje izdajalcev, ki že peto leto z demagogijo in zapeljevanjem množice naroda uničujejo mlado našo državo, ki bi morala cveteti ob vernem sodelovanju vseh. Petletno izdajalsko delovanje slovenskih in hrvatskih separatistov, ki divjajo proti svojim koristim in v pravcu, ki sta jim ga bila vcepila Dunaj in Pešta, bo obsodila zgodovina po zaslugi, obena plemenoma pa bo ostala madež, da sta se ob odločilni uri branila svobode v bratski državi in silila zopet v staro stoletno nemoč in potem ne v tuj larem. Radićevci so politiki v Beograd, da parlamentarnim potem z blokom separatistov, soobtožnikov, veleizdajalcev in defetistov dosežejo svoje nesodobne, meglene in smešne cilje. Uverjeni smo, da jih ni privedlo do tega koraka nič drugega, kakor spoznanje, da so v nelegalni izvenparlamentarni borbi poraženi na celi črti. Polagoma prihajajo v Beograd, da se narod, ki so ga toliko časa prepričevali, da je taktika abstinence naj pametnejša, privadi na novi kurz in da med tem opazujejo, kak dojem je napravil ta skok iz ekstreme v ekstrem na vollice. Naloga ostalih strank: radikalov, demokratov, socialistov in zemljoradnikov je sedaj ta, da se tesno združijo, da pozabijo vse osebosti in strankarska sovraštva ter si razdele vlado tako, da Radić, Korošec in Spaho tudi odslej v zbornici ne bodo pomenili ničesar. Ako pa se blok federalistov sestavi, se bo videlo, kdo je za državo in kdo je proti njej. Prav želimo spoznati, kdo bo lezel pod Radićevo egido in se družil z izdajalci in uskokli. Z iskreno radostjo bi pozdravili prihod v skupščino zastopnikov večine slovenskega in hrvatskega plemena, ako bi imeli kolikaj vere, da gredo ti zastopniki delat in graditi. Vemo pa, da imajo druge namene: Za hrbtom skrivajo bodalo, da ga o praviem času zabodemo v srce državi. Zato

velja za Radića, Spaho in Korošca še vedno: Hic niger est, hunc tu Romane caveto! Mi jugoslovanski nacionalisti blok odklanjamo, ker nočemo, da bi našo državo vodili avtonomisti, separatisti in mirotvorni republikanci. — Tako «Orjuna».

+ Kaj vse je JDS zahtevala? O tem nas je točno informiral «Slovenec». Imela je le tri zahteve, tako piše glasilo SLS in sicer plačilo vseh stroškov, plačilo stroškov naših listov in za g. Reiserja mesto podtajnika v notranjem ministru. Tega da nismo dosegli, pač pa da smo dobili obljubljeni denar za volitve in dolgo. Da pokažemo svojo plemenitost, cediramo s tem pravovojno predsedniku «Gospodarske zveze» in konzorciju «Slovenca» vse te terjatve. Ali bodo zadoščale za izgube «Gospodarske zveze» in «Slovenca», še ne vemo. Čim bolj se torej potruditi naša resnično ljubna SLS, več ji bo neslo.

+ «Najboljši ljudje.» Naši dosledniži v Kopitarjevi ulici hvalijo gg. Veličovića in Šešterova pa tudi med radikali so našli «najboljši ljudje». Med njimi imenujejo g. dr. Peleša in g. Vuličića. Najboljša sta danes za to, ker zanje v novem kabinetu ni bilo prostora. G. Peleš, ki je razbil socialno politiko, je bil še večeraj «nezmogljiva kapitalistična mrečina», a g. Vuličić mesar Slovenije. Danes sta najboljša. In tako smo tudi mi seveda «koruptni, nista pa koruptna gg. Ogrin in Remec».

+ Pred sprejetjem proračuna. Nova vlada bo danes začela bo, da državi zagotovi še pred koncem meseca redni proračun. V tem boju smo morali tudi, ko so naši strankini prijatelji bili v opoziciji, priznati, da je vladno stališče zelo močno. Državni kredit in ugled našega dinarja nujno zahtevata, da država dobi, kar ji gre, da državni aparat ni za minuto ne preneha zlasti pa, da nameščenstvo dobi redno svoje prejemke. Vsako zavlačevanje sprejetja proračuna z poostreno opozicijo ali celo obstrukcijo reže ne v meso vlade, ampak predvsem v telo države in v nedolžne državne nameščence. Moralna odgovornost opozicije bo danes in v prihodnjih dneh pred vsem narodom ogromna. Rešitev krize je že stala pod silovitim pritiskom državne potrebe rednega budžeta, zdaj pa isti pritisk deluje za odglašovanje državnega proračuna. Zato smo prepričani, da so napor opozicije, kakor so sicer psihološko razumljivi, izgubljeni trud, ki bi le še bolj obremenil konto taktičnih napak g. Korošca.

+ «Ausschlaggebend.» Kdo si je pri rešitvi krize še posebej obrisal nos? Nemški poslanci. Njihovo novosadsko glasilo je namreč zadnje dni neoprestano trobilo, da so glasovi nemških poslancev «ausschlaggebend» za konstituiranje nove vlade. Toda preden so se še v svojo merodajnost prav uživali, jim je bilo sporočeno, da novi nacionalno-koalični kabinet ne reflektira na njihovo podporo. Upati je, da tudi nikoli več ne bo, pa naj si Nemci brišejo nosove kakor hočejo.

+ Tudi politika zemljoradniških generalov v Beogradu dobiva vsa obe ležja netopirstva. Terazijski zemljoradniki, kakor jim pravijo v Beogradu, razpolagajo prav kakor v Ljubljani s fa-moznim dnevnikom «Novosti» Joce Jovanovića-Pižona in s tedenskim glasilom «Selo». Toda dočim «Novosti» že par tednov plantijo od samega navdušenja za fuzijo z radićevci ter v tem smislu prinašajo komunikacije, intervjuje in tirade na čast Radićevim ljudem, — pa «Selo» v najnovejši številki odgovarja «Novostim» na ta način: «Radićevci so republikanci. Odgovorite sfinje iz poslanskega kluba, ali ste to tudi vi? Ali so tudi predstavniki težaške stranke federalisti? Radićevci so proti agrarni reformi. Mar so to tudi gospodje iz zemljoradniške stranke? Toda je nekaj sličnosti med radićevci in našo skupino okrog poslanskega kluba. Eni in drugi se naslanjajo na kapitalistični element z dežele, sami magnati vodijo prvo besedo...» Interesanten je ta način demagogije, da zemljoradniški generali napadajo v lastnem glavnem organu — sebe. Nov pa ni, in kakor smo rekli, v Ljubljani se mu dobro sekundira.

Iz demokratske stranke

NEDELJSKI SESTANKI.

V nedeljo dne 30. marca se vršijo v ljubljanski oblasti sledeči sestanki:

Vrhnlka — javen shod ob 4. uri popoldne. Govori g. dr. Zerjav.

Grosuplje — sestanek dem. stranke ob pol 3. uri popoldne. Govori gospod Anton Jug.

Mala vas — sestanek pri Dramelju. Govori g. Ivo Beršak.

Zgor. Slika — obč. zbor Krajevne organizacije JDS ob 10. uri popoldne. Poroča g. dr. Rape.

Ig-Studenec — sestanek ob 7. uri jutraj. Poroča g. dr. Rape.

Medvode — sestanek ob 8. uri popoldne, poroča g. dr. Rape.

Brezno pri Laškem — javen shod ob 8. uri popoldne. Poroča g. Adolf Ribnikar.

Kostanjevica — javen shod ob pol 8. uri jutraj. Poroča g. Janko Tavzes.

Krško — sestanek ob pol 4. uri popoldne. Poroča g. Janko Tavzes.

Grahovo — sestanek. Poroča g. prof. Breznik.

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV

priredi jutri v nedeljo sledeča predavanja: Bregana pri Brezicah — predavanje g. nadzornika Gombača: «O vinogradništvu».

Vrhnlka — predavanje g. prof. Dolžana: «O postanku premoga».

Izlake nad Zagorem ob Savi — predavanje g. Stojana Bajčiča: «O socialni zaščiti delavstva».

Železniki nad Škofjo Loko — predavanje g. Frana Majcena: «O postanku naše države».

Studenec-Ig — predavanje g. Cimermana: «O davkih in taksah».

Medvode — predavanje g. Cimermana: «O davkih in taksah».

Slika — predavanje g. dr. Čadeža: «O skrivnostih elektrike» (nadaljevanje).

Cirknica pri Rakeku — predavanje g. prof. Bajčiča: «O Sokolstvu».

Po svetu

— Proces proti ministrom kabineta Stambolijski. V Sofiji se vrši že več dni razprava proti članom bivšega kabineta Stambolijski. Obtoženi so ministri Nedeljkov Atanasov, Kristo Stojanov, Storo Omarčevski, Petko Janov, Aleksander Radolov, Konstantin Muravjev, Daniel Zogravski, dalje Mihajlo Petkov kot nekdanji član permanentnega odbora agrarne unije in Nikola Caharijev kot bivši predsednik agrarne mladinske organizacije. Vsi so obtoženi, da so ustanavljali po vsej državi bojne centre in pripravljali proglašenje kmečke republike. Državno pravdnštvo predlaga ječo do 10 let in izgubo državljanških pravic. Vsi obtoženci odločno zanikajo vsako krivdo.

— Odstop predsednika Irške. Po poročilih iz Londona se v Dublinu trdovratno razširjajo vesti, da namerava predsednik svobodne države Irške, Cosgrave, iz zdravstvenih razlogov odstopiti.

— Albanija definitivno republika. Albanska narodna skupščina je z veliko večino proglašala Albanijo za republiko. Dosedaj je bilo njeno ime — država Albanija.

— Grška kraljeva dvojica se preseli v Anglijo. Po poročilih londonskih listov odpotuje odstavljeni grški kralj Jurij s kraljico Heleno prihodnje dni iz Bukarešte v Anglijo, kjer se namerava stalno naseliti.

— Praška zrakoplovna ekskurzija. Iz Prage poročajo: Ministrstvo za narodno obrambo namerava v maju prirediti polet okoli vseh držav Male antante. Pot bi znašala približno 3000 km in bi trajala 10 do 14 dni. Letala bodo obiskala vsa glavna mesta Male antante.

— Tretja ekspedicija na Gavrizankar. Pod vodstvom generala Bruce je prišla te dni z Darjeelinga tretja angleška ekspedicija na najvišjo goro sveta Mount Everest ali Gavrizankar.

— Huerta utoni? Poročali smo že, da so mehiške vladne čete docela porazile vstaje, ki jih je vodil general Huerta. Ta sam je prišel v nevarnost, da ga vladne čete ujamejo in je zato pobegnil na mali ladji, ki naj bi ga prepeljala v Združene države. Kakor pa poroča včerajšnji «Berliner Tageblatt» iz New Yorka, ladja «Huerta» ni dospela v nobeno ameriško pristanišče, tako da je treba računati s tem, da se je potopila in z njo tudi Huerta.

— Tudi Kanada prizna Sovjetsko Rusijo. Kanadski ministri predstnik je izjavil, da je Kanada pripravljena, priznati sovjetsko republiko.

— Nezaupnica Ludendorffu. Kakor mnoga druga nemška mesta je svojčas tudi Düsseldorf generala Ludendorffa z največjimi počastitvami obsul, ga izvolili za častnega občana, imenoval po njem neko ulico in neko šolo. Pod vtišom monakovskega procesa je sedaj mestni svet düsseldorfski vsa ta odlikovanja zopet preklical.

— Ameriški dar za Nemčijo. Ameriški parlament je sprejel dne 26. marca predlog posl. Fisha, da se vira znesek 10 milijonov dolarjev (okrog 800 milijonov Din) za nakup živil za stradalajočo dečo v Nemčiji. Živila bodo nakupili seveda v Ameriki in jih prepeljali na ameriških ladjah v nemška pristanišča, odkoder jih bodo razdelili nato po celi Nemčiji pod kontrolo odposlancev ameriške vlade.

Spomladanske obleke
kupite najceneje pri
Jos. Rojina
Ljubljana. 1269/a

Sodišče

§ Draga soba. Na Poljanski cesti je imel pri neki vdovi bivši ruski sodnik, emigrant Baržili malo podstrešno sobico za visoko ceno 2500 K v podnajemu. Soba je visoka približno dva metra in ne vsebuje nikakršnega komforta; razen tega v omenjeno sobo nista bili vsteti ne kurjava, ne razsvetljava, ki sta se zaračunavali posebej. Ta mesec pa je gospodinja izrazila namen, podražiti najemnika na 3500 K mesečno, kakor je g. Baržili vložil tožbo zaradi navijanja cene, opiraje se na neko tozadevno razsodbo zagrebškega kasacijskega sodišča v podobni zadevi. Ljubljansko okrajno sodišče pa je bilo mnenja, da predrago oddajanje sobe ne spada pod kompetenco zakonja za pobijanje draginje in je toženo stranko opustilo. Državno pravdnštvo je vložilo vzklik zoper to razsodbo, češ da zakon sicer ne navaja stanovanja kot življenjsko potrebščino, to pa zato, ker je potreba stanovanja sama po sebi razvidna, kar je potrdila omenjena razsodba kasacijskega sodišča.

Borza

28. marca.

ZAGREB. Na efektuem tržišču je tendenca dalje slaba. Od bančnih papirjev se je živahnejši promet razvil v Etanu, ki se je zaključeval na včerajšnji baz. Pratekdion je neznatno oslabela. Eskomptna je čvrstejša radi porasta na Dunaju. Celokupni promet je bil precej slab. Na tržišču z industrijskimi papirji je vladalo nekoliko večje zanimanje za Eksploatacijo. — Na deviznem tržišču je vladala danes precejšnja disorientiranost. Devizni tečaji so neznatno poskočili in to radi nekaj večjega povpraševanja, ki je običajno na zadnji borzni dan v tednu. Blaga je bilo dovolj, a tudi Narodna banka je dajala. Italija in Praga sta mednarodno čvrsti in se je ta čvrstoča odrazila tudi na zagrebškem tržišču. Promet je bil srednji. Največ se je trgalo v devizah na Italijo, New-York čel in Svico. Notirale so devize: Amsterdam 3005 do 3085, Dunaj 0.1143 do 0.1163, Bruselj 355.5 do 360.5, Bukarešta 0 do 43, Italija izplačilo 850.82 do 853.62, ček 350 do 353, Kopenhagen 1900, London izplačilo 840.25 do 852.35, ček 848.875 do 851.875, New-York ček 80.75 do 81.75, Pariz 447.5 do 452.5, Praga 296.4 do 299.4, Sofija 0 do 54, Svica 1407.5 do 1417.5, ček 1403.5 do 1413.5; valute: dolar 79.875 do 80.875, aK 0.1135 do 0.1155, Kš 233 do 236, lire 347.5 do 350.5, efekti: Trgovanka 49 do 50, Eskomptna 147 do 148.5, Kreditna Zagreb 145 do 147, Hipotekarna 76 do 77, Jugoslavenska 126 do 127, Ljubljanska kreditna 242 do 0, Pratekdion 910 do 915, Etmo 123 do 133, Slavenska 112, Srpska 150 do 152, Eksploatacija 150 do 154, Goranin 0 do 145, Šešterana Osijek 1820 do 1820, Isis 60 do 62, Narodna žumska 122 do 124, Nihag 130 do 132.5, Gutmann 970 do 985, Slaveks 620 do 640, Slavonija 136 do 140, Split 1500 do 0, Strojne 150 do 0, Trbovlje 715 do 725, Union 800 do 815, Vevča 0 do 185, 7 odst. investicijsko 66 do 68, Vojna škoda 154 do 156.

BEOGRAD. Na današnjem borznem stanku je bila za devize tendenca nekaj čvrstejša. Blaga je bilo dovolj, a večje povpraševanje po Zenevi je bilo krilo z intervencijo Narodne banke. Največ z ključkov je bilo izvršenih v devizi na Prago. Promet je bil srednji. Notirale so devize: Amsterdam 3000 do 3015, Dunaj 0.1140 do 0.1151, Bruselj 340 do 350, Budimpešta 0.10 do 0.115, Bukarešta 42.5 do 42.75, Zeneva 1404 do 1406, London 350 do 350.25, Italija 352 do 353, New-York 81.15 do 81.25, Pariz 446 do 447, Praga 237 do 237.25, Solun 132 do 133, Sofija 58 do 59; valute (zaključki): dolar 81, levi 57.5, lire 352, francoski franki 442.5, Kš 233; efekti: 7 odst. investicijske zaključke 75 do 76, 4 odst. agrarne obveznice 28, Vojna škoda zaključek 152.5, Narodna banka 4000 do 4100; termini: Zeneva za 30. aprila 1415, Praga za 30. aprila 238; za 31. maja 237.

CURIH: Beograd 7.10, New-YORK 577.50, London 24.85, Pariz 31.70, Milan 25.07, Praga 16.88, Budimpešta 0.0084, Bukarešta 3.05, Sofija 4.15, Dunaj 0.00815.

TRST: Beograd 28.30 do 28.55, Dunaj 0.0325 do 0.0335, Budimpešta 0.03 do 0.45, Praga 67.40 do 67.90, Bukarešta 11.75 do 12.50, Pariz 125.50 do 126.50, London 99.20 do 99.45, New-York 23 do 23.15, Curih 399 do 402, dinar 28.30 do 28.60, dolar 22.95 do 23.10, carinski franki (20 zlatih) 89.50 do 90, uradni tečaj zlate lire 446.50.

DUNAJ: Devize Beograd 888 do 892, Berlin 15.45 do 16.05, Budimpešta 0.71 do 1.01, Bukarešta 364 do 366, London 305.000 do 306.000, Milan 3059 do 3079, New-York 70.835 do 71.185, Pariz 3012 do 3023, Praga 2073 do 2083, Sofija 50 do 505, Curih 12.295 do 12.345; valute: dolarji 70.760 do 71.160, levi 479 do 487, nemške marke 15.80 do 15.90, angleški funti 303.200 do 304.800, francoski franki 3885 do 3915, lire 3070 do 3090, dinarji 867 do 878, efekti (v tisočih): Trgovanka 37, Hrv. hipotekarna 70, Hrv. eskomptna 125, Jugoslavenska 108, Trbovlje 610, Sarajevska pivovarna 1000, Jesenice 1500, Zenica 1350, Gutmann 840, Slaveks 401, Slavonija 112, Šešterana Osijek 1065, Joli Sid 415, Anglobank 310, Bankverein 105, Länderbank 270, Alpine 533, Škoda 1161, Daimler 30.

PRAGA: Beograd 43.275, Dunaj 4.80, Berlin 7.33, Rim 153.23, Budimpešta 4.50, Pariz 185.25, London 150.05, New-York 64.70, Curih 604.50.

BERLIN: Beograd 5.58, Dunaj 6.06, Milan 18.05, Praga 12.36, Pariz 23.24, London 18.05, New-York 4.19, Curih 72.71.

LONDON: Beograd 345, Berlin 19, Pariz 73.45, Milan 99 ena osminka, Curih 24.88, New-York 429.93, Dunaj 305.00, Bukarešta 827, Budimpešta 280.000, Praga 144.50.

NEW-YORK: Beograd 123.25, Berlin 22.50, London 40 ena osminka, Pariz 548.50, Curih 1784, Milan 438, Dunaj 1412, Budimpešta 15, Praga 296.

Naši kraji in ljudje

Slovenski Narodni dom v Clevelandu

V soboto 8. in v nedeljo 9. marca je vršila v Clevelandu slavnostna otvoritev slovenskega Narodnega doma, moderne in impozantne stavbe, ki je stala skoraj 300.000 dolarjev (24 milijonov dinarjev). Navzočih je bilo okoli 5000 duš, samih Jugoslovenov, poleg njih pa je slavnosti prisostvovalo številno zastopstvo lokalnih ameriških oblasti, ki so, kakor vedno, tudi spopet dokazale, da so našim rojakom onstran oceana dejanski naklonjeni.

Množice ameriških Jugoslovenov so se začele zbirati v Clevelandu že tedaj, ko je bilo pred nedeljo. Dasi se je obetalo deževno vreme, so bili naši rojaki tako navdušeni za stvar, da so se podali na slavnostni prostor v ogromnem številu. Formalna otvoritev Narodnega doma se je izvršila z velikim zlatim ključem, s katerim je odprla vrata gđ. Julija Brezovar.

Nato so se odigravali v veliki, divno urejeni gledališki dvorani Narodnega doma krasni prizori. Mala deklica, hčerka clevelandskih slovenske družine Debeve, oblečena kot gorska vila, se je z magično palčico doteknila velikega baržunastega zastora, ki se zvil, nakar je na odru zarajalo nad 100 malih deklic in dečkov, prepevalih slovenske pesmi.

Sledil je otvoritveni govor gosp. Franka Somraka. Takoj za njim se je oglašil jugoslovanski poslanik v Zelenihh državah dr. Tresli-Pavičič. Ki se je nalašč zato pripeljal iz Washingtona. Govornik je posebno poudarjal zvestobo Slovencev do maternega jezika in rodne grude ter zaključil z nado, da čaka slovenski narod v domovini jasnejši dnevi, nego jih je bil deležen v prošlosti. V imenu Clevelanda je izpregovoril mestni upravitelj Hopkins, katerega je navzoča množica burno pozdravljala.

Ko so bili govori pri kraju, je zapelo pevsko društvo »Zarja« Foersterjevo skladbo »Naš narodni dom«. Potem so se svečanosti nadaljevale.

Zvečer se je vršil slavnostni banket. Udeležbo se ga je več tisoč ljudi. Po banketu je bil koncert, ples in petje. Občinstvo je bilo zlasti prijetno iznenadeno, ko je nastopil slovenski ameriški pesnik in skladatelj Ivan Zorman s svojo fantazijo za klavir »Odmeki iz Slovenije« ter s solospelim »Ladje bele, ladje bele...« Dramatično društvo »Ivan Cankar« je uprizorilo veseligrso »Brat Martin«, v kateri se je posebno izkazal naš protivokalni ameriški rojak Louis Truger.

Tako so clevelandski Slovenci s pridnostjo svojih rok zgradili stavbo, ki jim bo v trajen ponos in vzpodbudo. A tudi domovina se lahko ponaša, da ima take idealne sinove v svetu.

Baloković v Ameriki

Slavni hrvaški goslač Zlatko Baloković, učence zagrebškega glasbenega pedagogu Humla se je zadnje dve leti mudil v Londonu. Široj Velike Britanije je pridobil nebroj koncertov, na katerih je dosegel dober glas in solidno priznanje.

6. januarja letos se je Baloković ukrat na ladjo »Paris« in se odpeljal v Ameriko. Po osemindesetih vožnji se je izkrcal v New Yorku, kjer ga je prišlo intervjuvat in fotografirati sedem reporterjev največjih newyorških listov. Balokovićev impresario Robert de Bruce je pripravil stanovanje za virtuozu v središču New Yorka, ter je goslača takoj angažiral za 16 koncertov. Prva prireditelj.

tev v tej seriji se je vršila 17. februarja v veliki dvorani »National theatra«, druga pa 15. marca.

5. februarja je priredil »Jugoslavenski klub« v New Yorku častno recepcijo, na kateri so poleg Balokovića nastopili še nekateri drugi Jugoslovani. Baloković je sviral Dvořakove »Slovenske plesne«, Smetanovo skladbo »Iz moje domovine«, Manojlovićevo »Naricanje udovica« in par točk iz svetovne goslaške literature. Prireditelj je bila namenjena ožjemu krogu in je prišlo nanjo 250 oseb, med njimi cela vrsta glasbenih strokovnjakov, kritikov in drugih oddelčnikov.

Nadaljnji Balokovićevi javni koncerti so se vršili točno po programu meseca februarja in marca. Baloković je sviral skladbe: Bacha, Beethovena, Mozarta, Čajkovskega, Francka, Griega, Irelanda, Rimskij »Korzakova«, Kreislerja, Hindla, Paganinija, Smetane, Dvořaka, Moszkowskega, Manojlovića in drugih.

Angleška glasbena revija »Musical Courier«, ki izhaja v New Yorku, je prinesla o koncertih obširno poročilo, v katerem ocenjuje Balokovića takole: Baloković je virtuoz dinamike in čara. Njegova igra je prožna in lahka. Ton mu je krasen, dinamika znamenita. Njegovo izvajanje ima na sebi nekaj življanskega in veličastnega. Občinstvo je umetnika sprejelo z nepopisnim navdušenjem.

Zivljenje Zlatka Balokovića ni lahko in gladko. Vstane ob osmih zjutraj, se opravi in zajtrkuje. Po zajtrku igra na gosli tri do štiri ure sam. Potem sprejema obiske, obeduje in zopet igra, sedaj s spremljevanjem klavirja. Zvečer koncertira, ali gre v gledališče ali obišče kakšno glasbeno prireditev. Takšno je življenje Zlatka Balokovića v Ameriki. Dal bogo, da bi bilo uspešno tudi vnaprej — kajti njegovi uspehi so obenem uspehi njegove domovine.

K umoru v Krašnji

Aretacija pobožnega berača-morilca.

Umorjeno Jero Sever, žrtev zverinega berača, so prenesli iz gozda v Krašnje, kjer je v mrtvačnici našla prvi počitek. Obdukcija je ugotovila nasilen uboj, povzročen po šest težkih udarcih na glavo, prizadejanih z debelim kolom.

Otroci umorjenke, orožniki in domačini so odšli takoj na sled za ubijalcem-beračem. Našli so ga v Prevojah, v hiši, kjer se je navadno držal. Spal je za pečjo, ves zmučen in vinjen. Domači so izpovedali, da berača že cel teden ni bilo na spregled, prišel pa je toplot usodne noči ob eni zjutraj. Berač, zvit, kar se da, je zanikal vsako udeležbo na uboju Severjeve. Le s silo so ga orožniki izrekli iz peči in uklenili. Da zabriše sled, je bil že sveže obrit in ostrizen, toda otroci umorjenke so pri konfrontaciji v uklenjenem moč kljub temu takoj prepoznali pobožnega berača. Najmlajši, samozavestno-očita-joč, zavpije nad beračem: »Ti si našo mamo ubil!« Uklenjenec je besne navallil na otroka.

Tudi dvema ondotnima financarjema je ubijalec-berač poznan. Videla sta ga s Severjevo iti od Vač proti Krašnji. Na vprašanje, odkod sta, je rekla Severjeva: »Iz litjskega okrajja!« Po par nadaljnjih besedah odideta financarja naprej. Oba pa odločno zanikata, da bi bil aretirani berač pravi zločinec, zdi se jima premajhen in prešibek. Ravno ta izpovedba pa kaže, da je v uboj zapletena najbrže cela beraška družba.

Za sodelovanje več delomržečev-beračev govori morda tudi sledeče: Na praznik, tedaj 8 dni po umoru pod Limbarsko goro, je prišel v Savlje na dom umorjenke beračit mlad berač. Le stara mati je ostala doma, vsi drugi so odšli v Krašnje. Ko je dobil berač običajni dar, je še vprašal: »Ali imate tante doma?«, nakar je

odšel naprej, stara mati pa v cerkev k litanijam. Medtem pa se je mladi berač vrnil k Severjevini, razbil s sekuro vežna vrata, pokradel stari materi 7000 K, dva razliza mesa in nekaj jaje in zginil. — Zdi se, da je tudi ta vlom v zvezi s pobožnim beračem-ubijalcem. Marljivo orožništvo vsestransko poizveduje.

Umorjeno Sever, katere truplo je že močno razpadalo, so v sredo zvečer prepeljali na domače pokopališče k sv. Jurju. V četrti dopoldne pa je bila nesrečnica položena k počitku v prežgodnji grob.

Za dimnikom...

Ljubljana, 28. marca.

Angelca je bila jako ponosito dekle. Le redkokdaj se je ponižala za par centimetrov, da ji je mogel njen Peterček, ki je bil nekaj manjši, ukrasti raz njene sveže ustnice sladke poljubček. Čeprav je bila Angelca sedaj samo služkinja, pa je bila vendar uvaževana v celi hiši in sama je čisto prav rada povedala, da so jo imeli v njeni domači fari fantje za tako fletno, da se ji je kar silno zdelo. Ker pa je bila že takrat silno ponosna, jo je ta njena lastnost speljala v mesto v neko hišo na Dolenjski cesti. Tudi tukaj je mešala fantovske glave in srce, najvztrajneje pa se je smukal okoli nje podjetni Peterček. Toda Angelca ga je držala kratko in ljubezen sta Angelčina glavica pri oknu. Končno vzdihljajih. Kajti naš Peterček je bil velik revež!

V četrti zvečer pa se mu je srce ne navadno razvnelo. Promeniral je pred hišo in pričakoval kdaj se prikaže kodrasta Angelčina glavica pri oknu. Končno se je vendar pokazala, bil pa je zopet odpravljen, kakor že običajno. Angelca je odmgala z roko, da tudi danes ne bosta govorila čez to in ono, nato pa hitro zaprla okno.

Tedaj pa je Peterčku šinila v glavo odločna misel. On mora govoriti z njo, pa naj stane kar hoče, brez poljubčka se ne da odpraviti. Hišna vrata so bila še odprta. Smuk notri ter po stopnicah gori pod streho, kjer se je skrivil v kot za dimnik. Ure so hitele in okrog 11. ponoči je bila Angelca gotova s svojim delom. Trudna je odšla tudi ona v podstrežje, kjer je imela na eni strani svojo skromno kamrico. Peterčku je tam za dimnikom divje bilo njegovo zaljubljeno srce in nakrat se ga je polastila silna nervoznost. Mislil na sladke poljubčke so ga nakrat oživele iz težkega pričetovanja in poskočil je iz teme. To je vzbudilo pozornost ponesne Angelce in ozrla se je v svitu male petrolejke v smer, odkoder je prihajal šum. Tedaj pa... o grozo! Proti njej se je plazil sam vrag, ves črn, samo oči so se mu svetile, kakor dva peklenska kre-

sova. Tresk in luč je padla preplašeni Angelci iz roke. Skoro omahnila je po stopnicah in v glavi so ji vstale misli o strahovih in vlomilcih, ki gospodarijo zadnje čase tako radi pod podstrežji. Zdirjala je po stopnicah nazaj z glasnim krikom. Videč, da je šel vsak up po vodi, je Peterček brzo odhlačil na staro mesto za dimnik. Na vpitje se je seveda zbudila vsa hiša, prižgale so se zopet luči in vse je odšlo lovit vraga. Peterček pa je ječal v svojem kotu in tiščal glavo med kolena. Luči so prihajale šindalje bližje na usodno mesto in nakrat je Peterčka zapelila svetilka prav pod nos, tako da je bil prisiljen glasno kihnuti. V trenutku se je ves podstrešni svet s Peterčkom vred silno prestrašil. Končno pa so ga zopet še pogumnejše obavili in Peterček se je radi sladkih poljubčkov zvalil svojim zasledovalcem pred noge, črn in strašen, kakršen je bil. Takoj so ga prijeli, čeprav je na vse mogoče načine protestiral. Iz zadnjega kota pa je gledala prestrašena Angelca, ki ga je seveda kmalu spoznala, a ga je radi njegove grdoše še večkrat zalajla, kakor Peter Krista.

Peterčka je vzel potem s seboj stražnik in godilo bi se mu gotovo prav slabo, da ga ni prišla naslednjega dne rešiti ponosna Angelca, ki se je, ko ga je videla pred seboj zopet čednega in umitega, potolažila in, čeprav sramečljivo, priznala, da ji je Peterček le všeč.

Dopisi

KOMENDA. V nedeljo sem se napotil v Komendo. Ko dospem skozi Moste, zavijem proti Kaplji vasi. Naenkrat se mi nagne voz in malo je manjkalo, da se nisimo vsi potopili sredi vsakega pota v groznem blatu. S pomočjo nekega vsakega fanta smo potegnili voz končno iz blata. Na svoje začudenje sem zvedel, da bi moral skrbeti za cesto poslanec Stercin, ki pa gre menda samo vsak mesec po denar v Beograd. Ko sem fanta vprašal nato, zakaj volijo take ljudi za poslance, mi je kratko odgovoril: »Pravkar in zadnjikat smo ga volili! Sili smo že obljub in hočemo dejanja! In prav je imel!

STRAZIŠČE. Prosvetni odsek sokolskega društva v Strazišču je uprizoril v nedeljo in torek Finžgarjevo dramo »Razvaline življenja« v režiji brata Rojine. Da imamo dobre igralske talente, je pokazala baš ta uprizoritev. Manjka jim le nekoliko več vaje. Obe predstavi sta bili dobro pripravljene in so se vsi igralci potrudili, da čestno rešijo svoje vloge. G. Ivan Fugina kot Urih je bil izobren v govoru in v maski; težko vlogo je odigral dovršeno. Gđ. Pavla Polakova je igrala Lenčko pohvale vredno in je dosegla zaželjeni uspeh. Dober tip v maski je nudil France Rant kot Sirk. Pohvaliti je še V. Rojino v vlogi Martina in F. Lukovska kot Ferjana. Gđ. Silva

Fabjanova je s svojo Tono pokazala pravo odločnost življenja site rejenke. V polni meri je odgovarjala tudi gđ. R. Česen kot potovka. Predstava žal ni bila povoljno obiskana.

POLJANSKA DOLINA. V našem Sokolskem domu v Gorenji vasi gostuje v nedeljo dne 30. marca ob pol 4. uri popoldne dramski odsek Sokolskega društva v Zireh. Nastopijo z burko »Spanška muha«. Igra je prežeta humorja in je obiskovalcem zagotovljen popoln užitek. Br. Zirovcem: Dobro došli, zdravo!

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče v Radovljici opozarja na gostovanje gđ. Mire Danilove, ki nastopi dne 30. marca in 6. aprila v vlogi Jacinte, ki jo je igrala v Narodnem gledališču v Ljubljani z velikim uspehom. »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski« se uprizori prvič ob 8. uri zvečer. To predstavo naj posejijo v prvi vrsti domačini, ker je druga popoldanska predstava namenjena bolj zunanji udeležnici. Povpraševanje po vstopnicah je veliko, zato naj se poslužijo občinstvo predpodaže, ki jo oskrbuje br. Jaklič.

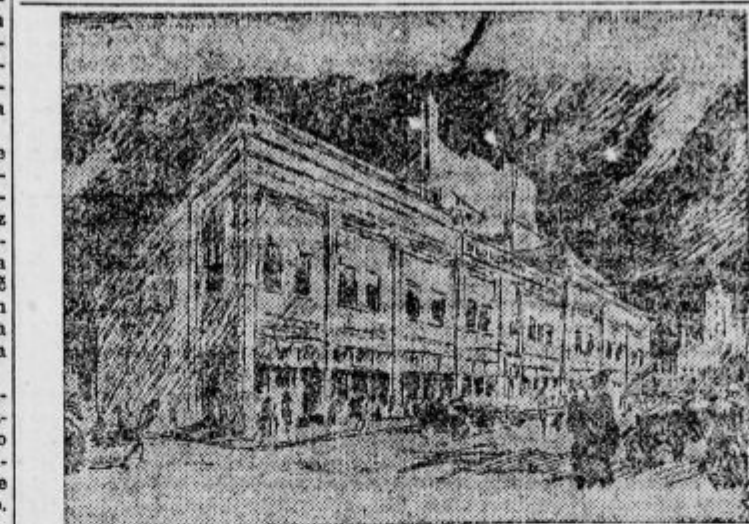
JEZERSKO. Družino invalida Sajca, loveca na graščini v Zg. Kokri je zadela težka nesreča. Oropana je svojega prehranitelja. Tragični slučaj je izval v vseh slojih prebivalstva najgloblje sožalje in obenem ogorčenje nad čudnim postopanjem tukajšnjega cerkovnika. Dogodek ima sledeče ozadje: Na Blažovo je izval demon alkohol tudi Sajca v mežnarijo. Končno je moč za oglom hiše padel in se onesvestil. Čut človekoljubja bi zahteval, da se ponesrečenemu nudi prva pomoč. Toda namesto v zakurjen lokal ga je spravil naš usmiljeni Samarijan v šupo, nato pa odšel v sosedno gostilno na bal, kjer je videl tudi hčerki ponesrečenca, ni pa črhnil niti besedice o ubogem očetu, ki se je boril s smrtjo. Naslednje jutro so Sajca na ročnih saneh odpravili na dom, izročivši ga ubogi ženi z nalogo, da naj molči, da se je ponesrečil ob mežnariji. Ležal je polnih 12 ur na mrazu. Pljučnica je pospešila njegovo smrt. Pravijo, da krščenemu Natanaelu ne zadostuje samo obolus, ki ga izvali alkohol od gosta, ampak se hoče udeleževati tudi kot cerkovnik, mrliški oglednik in organizat. Da, pri žepu neha krščanski socializem!

GORNJI GRAD. Savinjska podružnica SPD je imela dne 15. marca v Celju občni zbor, na katerem se ni podalo blagajniško poročilo žalskega odseka, ker ni bil navzoč načelnik. Zalski odsek namreč marljivo dela na popravilu ceste iz Solčave v Logarsko dolino. Razen različnih podpor je prejel tudi državno podporo od odseka za promet potnikov in turistov v trgovinskem ministrstvu v znesku 5000 Din.

SOSTANJ. Ob priliki revizije članstva je tukajšnje sokolsko društvo na svoji odborovi seji sklenilo, izključiti, oziroma črtati vsakega člana in članico, ki se udeležuje izrazito nemško - nacionalnih prireditev. Na podlagi tega sklepa so bili sedaj izključeni vsi člani in članice, ki so se dne 12. marca udeležili nemškega koncerta v Unionu.

PREKMURJE. V »Slovenec« od 18. t. m. citamo jadicovanje bivšega pisarja Budine, ki je čudežno napredoval do kanclista pri okrajnem glavarstvu v Murški Soboti. Čuli smo, da se tudi po neprostovoljnem premeščanju v Logatec ni polajšal. Ostal je Jurč, kakor ga je krstil svoječasno »Prekmurški Glasnik«. Da je bil Budina Slovenec, o tem ni dvoma, saj je Dornberg sredi vipavske doline. Da pa je bil Budinov oče občinski tajnik, ki se je s cesarjem Karlom skoro kregal, da je dobil po prošnji zasluženi križec, je pa tudi istina, kakor je tudi resnica, da je šel mladi sinko k Jungschützom. Toliko za danes g. dopisniku, ki se je hotel pohvaliti kot narodni mučenik.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Slovenski Narodni dom v Clevelandu (Sev. Amerika.)

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Sobota, 29.: »Danes bomo tihi«, delavska predstava. Izv.
Nedelja, 30.: »Cezar in Kleopatra«. Izv.
Ponedeljek, 31.: »Kamela skozi uho šivanke«. C.

Ljubljanska opera.

Sobota, 29.: »Faust«. Gostovanje gospe Debelice. Izv.
Nedelja, 30.: »Faust«. Izv.

Sentjakovski oder v Ljubljani.

Nedelja, 30.: »Zakonske zmešnjave«.

Celjsko gledališče.

Sobota, 29.: »Vzgojitelj Lanovec«. Sokolska predstava ob 16. uri.
Torek, 1.: »Faust«. B. Gostuje ljubljanski ansambel.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 29.: Zaprt.
Nedelja, 30.: »Prodana nevesta«. Izv.

Celjsko gledališče. V torek dne

1. aprila gostujejo člani narodnega gledališča iz Ljubljane s komedijo »Favn«. Moderne plesne izvajajo iz priljubljenosti člani kluba ljubljanskih plesovodij.

Ljubljansko gledališče. — V sredo,

2. aprila se uprizori komedija »Favn« v korist »Druženja gledaliških igralcev«. Poleg celokupnega dramskega osobja sodelujejo iz priljubljenosti gg. člani kluba plesovodij.

sobodij. Izvajajo se najmodernejši plesi. Igra se uprizori le izven abonementa, nakar posetnike našega gledališča posebno opozarjamo. — Danes, v soboto zvečer ob 8. se uprizori v dramskem gledališču velezabavna burka »Danes bomo tihi« kot delavska predstava pri znižanih cenah. Predstava je v prvi vrsti namenjena delavcem, vabimo pa tudi drugo občinstvo. — V operi gostuje tretjič g. Debelica, ki poje vlogo Margarete v operi »Faust«.

— V nedeljo zvečer se poje opera »Traviata« z gospe Debelico v vlogi Violette. Proložitve slavnostne predstave v Mariboru. Valed nenadne težke obolenosti kapelnika g. Mitrovića mora odpasti današnja slavnostna predstava Smetanove opere »Prodana nevesta« in se bo ista vršila najbrže v nedeljo zvečer z drugim kapelnikom. Danes v soboto v gledališču sploh ni predstave, ker je generalna vaja za »Prodano nevesto« z drugim kapelnikom, ako bo ta na razpolago.

Hauptmann: »Hanice pot v nebesa«

(Premijera v mariborskem gledališču.)

Temeljni zakon znanstvene estetike je zakon kvalitativne enotnosti. Deli se v zakon simultane in v zakon sukcesivne enotnosti. Prvi določa: Ako se duša v gotovem trenutku udeležuje v gotovi smeri in pa gotov način, obstoja za njo

tendence, da se v tem trenutku tudi sicer udeležuje na enak način. Ali krajše: vsak način duševnega udeleževanja ima tendenco, razširiti se na celo dušo. Zakon sukcesivne enotnosti pa obstoja v tem, da združuje z vsakim načinom duševnega udeleževanja tendenco za nadaljevanje v enakem udeleževanju. Najsplošnejši psihološki zakon je, da ima duša tendenco, raznovrstno, ki se ji podaja istočasno, spraviti v enotno celoto. Ako je to raznovrstno, ki se podaja duši, tako, da ga duša lahko strne v enotno celoto, nastane duševno udobje, ki povzroča pri sprejemanju umetnine subjektu, estetičen užitek. V čim večji ali manjši meri manjka v konkretni umetnini ta notranja enotnost, v tem večji ali manjši meri manjka tudi duši mogočest, ustvariti pri sprejemanju te umetnine ono enotnost, ki je za estetičen užitek absolutno potrebna.

Glavna nota Hauptmannovega ustvarjanja je naturalistična. V delu: »Hanice pot v nebesa« pa je hotel Hauptmann združiti naturalizem s transcendentalnostjo. Teh dveh elementov pa današnji človek ne more združevati v harmonično skladnost. Manjka mu še vezi, organov, telesnih izraznih sredstev. »Hanice pot v nebesa« se dokaj lepo čita, pri telesni uprizoritvi na odru pa buti zelo lepa ideja ob materiji. Posledica: Ideja utrpi na svoji enotnosti in intenziteti, se razbije ob materiji. Duša ne more združiti tako heterogenih, na odru materializiranih elementov, element naravnega dogajanja z nadnaravnim, element snovnosti z elementom brezsnovnosti. V tem pa obstoja tudi šibkost tega Hauptmannovega dela.

V delu samem, v njegovi heterogenosti, je zato iskati vzroka, da nam isto ne nudi na odru one enotne močne ubranosti, ki jo zahtevamo od homogene umetnine.

Ansambel in režija (Kovič) mariborskega gledališča sta podala tudi pri uprizoritvi tega dela to, kar se je moglo z mariborskimi sredstvi podati. Podala sta celo več kot smo pričakovali. Igra je bila dobro in vestno naštudirana ter je bila, rekli bi, prav dobra. Intenziteta naturalistične igre takoj v začetku me je spominjala na silno naturalistično Hudožestvenikov »Na dnus«. Dobre in slabe, plemenite in surove sile prebivalcev ubožne hiše so bile podane z živo, močno plastiko. Jaka v kombinaciji in impresiji je bila tudi slika ob krsti Hanice. Prav dober je bil v tej sliki Hančin oče Šimen. Preslina in prekričeta pa je bila vizija Šimna ob postelji Hanice. Usmiljena sestra je bila v realni igri tako pristno naravna, da se nam je zdelo, da gledamo pravo usmiljenko. Le dušo je še podčrtala v igri. V viziji Hanice pa so jo kvarile prevelike in premešane viseče peruti. Tudi Hanica in Božo sta bila dobra. Vizija matere pa ni imela transcendentalnega značaja, glas je bil hrupav in ni imel one srebrne barve, one mirne dinamike, one ritmike, ki jo združujemo s pojmom večnosti.

Inscenacija je bila izborna, četudi ne zvesto po avtorju: izražala je po svoji prostornosti in po svojih oblikah vso ono hladnost, ki je svojstvo ubožnih hiš. To svojstvo je režiser še podčrtal s tem, da je dvignil uhod za nekaj stopnic nad tla. Zazdelo se je, da stopi vsak, ki prihaja

skozi vrata, v hladno sobano. Na drugi strani pa prostor ni bil ogaben, kar je z estetične strani privlačevalo. Ideja prostornosti je bila podčrtana, ne da bi prostor sam po svoji zunanosti odbijal.

V sceni, režiji in igri je torej mariborsko gledališče v tem delu »Hanice pot v nebesa« podalo to, kar se more podati. Prevod Kovičev je prav lep in to ne le v prozajnem, ampak tudi v stihovnem delu. Tudi na prevodu se pozna, da ga je ustvarjala ljubezen.

Dr. Škapin.

Plesni večer baletnega zbora v Ljubljani. Pet let imamo tudi mal balet pri naši operi, a že četrtega baletnega učitelja. Pred dvema letoma je bil naš baletni zbor zelo reduciran in šele v zadnji dobi dobila zopet popolnjen. To izpremembo se sedveda zelo pozna. Uspehi so znatno manjši nego bi bili, ako bi imel naš balet vso dobro isto osobje in ako bi ostal pod istim vodstvom. Zlasti pogrešamo dobrih prvih plesalk. Samo gđ. Svoboda in gđ. Vavpotičeva ne moreta zadovoljiti. Moških plesalcev pa sploh nimamo. Razveseljivo je torej dejstvo, da smo našli v g. Trobišu ambicioznega baletnega mojstra, ki se trudi, osobje po možnosti dvigniti in popolniti. Opetovano že smo imeli priliko pohvaliti naš skromni baletni zbor, ki se uveljavlja pri operah vedno boljše. Sinoči je g. Trobiš pokazal zopet, da ima resno voljo delati in s svojim zborom napredovati. Po dolgi pavzi smo videli celotno pantomimo, in sicer izvirnega »Možička« pok. dr. I. Pavca, ljubeznivo naivno igrarico, okusno spretno izrežirano in dobro izvajeno.

Domače vesti

* **Diplomatska vest.** Češkoslovaški poslanik v Beogradu g. dr. Seba odpotuje danes na dopust v Prago. V njegovi odsotnosti bo vodil poslaniške posle prvi tajnik František Černý.

* **Odlikovanja vseučilišnih profesorjev.** Nedavno upokojeni profesorji zagrebške univerze dr. Dragotin Gorjanović-Kramberger, dr. Julije Domac, dr. Josip Brunschmid in dr. Dragotin Čupović so odlikovani z redom sv. Save II. razreda.

* **Poljedelski tečaj pri naši armadi.** Poljedelsko ministristvo je sklenilo, da otvori letos poljedelske tečaje za vojaške pri vseh divizijah. Prvi poljedelski tečaj bo odprt za vojaške beograjskih polkov. Meseca maja se udeležijo poljedelski pouk v podoficirski šoli v Beogradu in najbrž tudi v vojaški akademiji v Beogradu.

* **Promocija.** Na dunajski visoki šoli za trgovino je v ponedeljek 24. t. m. diplomiral g. Anton Ogrin iz Novega mesta. — Gospod Janko Graiser iz znane rodbine v Primorskem pri Kranju, je dne 24. tega meseca položil na Dunaju inženjski izpit s prav dobrim uspehom. — Na graškem vseučilišču bo g. Mihael Kamin iz Čateza pod Zaplazom danes promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Cestitamo!

* **Is poštne službe.** Dne 1. aprila se udeležijo zvezni poštne službe med Sv. Ano v Slovenskih gorah in Sv. Lenartom, opusti pa se zveza pošte Sv. Ana ob torkih, četrtkih in sobotah. Pošiljke za Sv. Ano naj se od 1. aprila usmerjajo preko Maribora 2 in Sv. Lenarta.

* **Izpremembe v poštni službi.** V poštne službi so premeščeni: tajnik Anton Suhac od poštne ravnateljstva v Ljubljani k ministristvu pošte in brzojava, uradnik Karel Vrančič od pošte Ljubljana 1 k pošti Ljubljana 2, poštarica Mila Turk od poštne ravnateljstva v Ljubljani glavni pošti v Beogradu; poštarji, oziroma poštarice Magda Ložnik iz Ljubljane v Kamnik, Ivan Draščič iz Ljubljane v Maribor, Renka Prijatelj iz Grobelnega v Kranj in Alojzij Knez iz Ljubljane v Kranj. Ostavko na državno službo so podali: poštarica Vera Plehan v Vidmu-Dobropoljah in Natalija Zemljak v Radečah pri Zidanem mostu, tehnični uradnik Anton Lotrič pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani in dnevičar Mihajlo Karunov v Ptuj. Poštarica Marija Perčič na Jesenicah je trajno upokojena.

* **Novi koliki.** Ker se nahaja v prometu mnogo ponarejenih kolikov, je finančno ministristvo odredilo, da se do sedanjih kolikov vzamejo iz prometa in nadomestijo z novimi.

* **Nove lekarniške takse.** Kakor javljajo iz Beograda, je ministristvo za narodno zdravje odobrilo nove lekarniške takse, ki stopijo v veljavo dne 1. aprila.

* **Delovni red za tvorniška in obrtna podjetja.** Po zakonitih predpisih morajo vsa podjetja tvorniškega značaja imeti uradno potrjen delovni red za svoje obrate in mora biti tak delovni red tudi v obratovališču vidno nabit. Zveza industrijcev je izdelala okvirni delovni red, ki naj njenim članom služi kot vzorec za delovne rede, koje predložijo pristojnemu oblastvu v odobritev. Obe inspekciji dela v Ljubljani in v Mariboru sta vidirali delovni red, izdelan po Zvezi industrijcev tako, da v splošnem ni zadržka za uradno potrditev delovnih redov, ki se sestavijo po tem vzorcu. Ker je Oblastna inspekcija dela v Ljubljani izrekla željo, da se naj omogoči uporaba vzornega delovnega reda tudi večjim obrtnim podjetjem v Sloveniji, ki doslej vobče nimajo pravilnega delovnega reda, je Zveza industrijcev na novo založila svoj okvirni delovni red in to v obliki brošure in v obliki plakata in je ta delovni red interesiranim podjetjem na razpolago. Pisarna Zveze industrijcev v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5 sprejema naročila.

Pred pantomimo pa smo videli še osmero plesnih točk, ki so jih izvajali posamezni pari, ozi. zbor 8 dam. «Možička» smo gledali še pred mnogimi leti; izvajala so ga tudi manjša slovenska gledališča. Glavni vlogi sta absolutno prvi čedno naša domača nadarjena plesalka gđ. Vavpotičeva in groteskna, humorja polna gospodična Svobodova. Ostali vlogi sta glumila in plesala g. Trobiš ter gđ. Abramova, ki nastopa graciozno ter obeta, da se uspešno razvije. Tudi zbor baletnih dam se je držal dobro in bil ritmično zanesljiv. Izmed točk divertissementsa so zlasti ugnajale «Srčno veselje» z g. Trobišem in srčkanima malima plesalkama Jezerškovo in Habičovo, parodirano «Veselo ljubezni» gđ. Svobodove in «Ob lepi, sinji Donavi», — Straussov valček, ki sta ga izvrstno plesala gđ. Vavpotičeva in gospod Trobiš. Prav lep je bil tudi «Rožni valček», izvajan po 4 damskih parih temperamentno in graciozno. V splošnem se je torej skromni večer obnesel. Sinočnji večer pa smatramo šele za začetek k resničnim uspehom. Te doseže naš baletni zbor z resnim vztrajnim delom.

III. koncert jugoslovanske komorne glasbe se vrši v ponedeljek 7. aprila ob 8. zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Na sporedu so trije komorni kvarteti, in sicer Dobroničev Lhotkov in Debussyjev. Abonente, kakor tudi drugo občinstvo opozarjamo na ta dan.

Koncert Zveze slovenskih pevskih zborov. Kakor že javljeno, ima Zveza slovenskih pevskih zborov v nedeljo, dne 6. aprila svoj redni letni občni zbor. Ponedeljno istega dne pa priredi Zveza kon-

* **Železničarji in novi ministar za promet.** Prejeli smo: Kakor hitro bosta vlada in narodna skupščina začela z rednim delom, bomo poslali v Beograd delegate, ki bodo s Centralnim odborom pri g. ministru za promet dr. Svetislavu Popoviću intervenirali za nujno rešitev najvažnejših stanovskih vprašanj železničarjev. Včeraj pa smo odposlali sledečo brzojanko: «Gospodu ministru za promet doktor Svetislavu Popoviću, Beograd. Osebe v direkciji Ljubljana se še ne prevaja. Rimski sporazum o južni železnici v narodni skupščini še ni ratificiran. Predumjati se oseboju bivše južne železnice v Sloveniji in Hrvaški še niso izplačali. Potnine za prometno osebo še niso povisane, čeravno so ostalim državnim nameščencem povisane že s 1. oktobrom 1923. Prosimo nujne odredbe za izplačilo predumja za 4 mesece bivšim južnim železničarjem po kompletu in za povisane potnine s 1. oktobrom 1923. Rimski aktord je treba takoj predložiti narodni skupščini. Komisija za prevedbo oseboja direkcije Ljubljana naj se takoj sestavi. Zveza jugoslovanskih železničarjev, Ljubljana.»

* **Zadržane lokomotive iz Madžarske.** Po daljših pogajanjih, ki so se vodila med našim ministristvom prometa in madžarsko vlado, se j. končno dosegel sporazum, da se plačilo za popravo 20 naših lokomotiv odbije od reparacij, ki jih mora Madžarska plačati naši državi. Lokomotive prispejo te dni v Beograd ter se bodo dalje takoj na razpolago raznim železniškim direkcijam.

* **Ceste v kamniškem okraju.** Pišejo nam: V kamniškem okraju so ceste v jako slabem stanju, čeprav moramo obrtniki in trgovci jako veliko prispevati za njihovo vzdrževanje, ker moramo plačevati davke in še od vsakega prejetega ali oddanega vagona posebej. Mesto pogodene gramoze se posipajo ceste s peskom in blatom. Pričakujemo, da bo čestni odbor storil svojo dolžnost.

* **Prošnja.** Okrajno sodišče v Murski Soboti kot varstvena oblast išče siroto Olona Maltz iz Serdica, okoli 14 let starega, ki se nahaja od leta 1918. pri nekem posestniku na bivšem Spodnjem Štajerskem v oskrbi. Kdor ima fanta v oskrbi, oziroma vsak, ki mu je kaj znano o njem, se prosil, da javi navedenemu sodišču, kje in pri kom se fant nahaja.

* **Padeč aeroplana pri Nišu.** Na aerodromu pri Nišu sta se prošlo sredo dvignila pilota Branković in Kneđer na poizkusi polet. V višini 50 metrov je nenadoma odpovedal motor in letalo je tresilo navpično na tla. A zgodil se je čudež: pilota sta bila le neznatno poškodovana, dočim je bil aparat popolnoma razbit.

* **Nagla smrt bogate Dalmatince.** V Beogradu je umrla predvčeršnjim v hotelu «Moskva» vdova Franja Milčič, rodom iz Dubrovnika. Pokojnica je bila državljanka južnoameriške republike Argentinijske. Pred osmimi meseci je prišla v domovino, da vidi svojo novo vilo in svojo dalmatinske znanee. V Dubrovniku ji je naglo umrla soproga. Po njegovi smrti je potovala v Beograd, da si izpo-

služe vizum za povratek v Argentinijsko. Usoda pa je hotela, da tudi ona kakor njen soproga, umre v domovini. Pri njej so našli velike vsote v gotovini. Vdova Milčič, stara 55 let, je imela v Argentinijski 26 hiš. V Ameriki zapušta sina doktorja medicine.

* **Smrt v plamenu.** V hiši bilježnika Salopeka v Doboju je stanovala bilježnikova vdova Marija. Okoli polnoči je nenadoma nastal požar in v kratkem času je bila hiša v plamenu. Gasilci so hoteli rešiti predvsem vdovo Marijo, za katero so vedeli, da se nahaja v hiši. Našli pa so jo že mrtvo in vso ožgano.

* **Neznani utopljenec v Dravi.** Pri sv. Marjeti niže Ptujja so potegnili iz vode truplo približno 40 let starega neznanega moža. Identifikacija ni mogoča, ker je truplo že močno razpadlo. Najbrže je to kak pomorščak splavar.

* **Težka nesreča v Petrovčah.** Dne 26. marca dopoldne je ponesrečila 23-letna Marija Čeba, hči posestnice vdove, po domače Mihova iz Petrovč. Sestro Ano je napravljala na pobočju šmohorja drva. Nad njima je posestnik Cencel iz Ljubojske spuščal hode po riži. Marija in Ana sta bili preplašeni, da se bosta mogli ogibati hodom pravčasno. Temu pa ni bilo tako. Pridrvel je hode in zadela Marijo ter jo smrti rani na križu. Ko so drvarji ranjenko spravljali domov, jim je na potu umrla. Pogreb se je vršil v petek v Petrovčah ob veliki udeležbi sočustvujočih.

Iz Ljubljane

u— **Evald Hovansky** †. Z Dunaja prihaja vest, da je tamkaj po dolgi bolezni na oslabelosti srca umrl dvorni svetnik g. Evald Hovansky, uradnik oddelka za socialno politiko v Ljubljani. G. Hovansky je bil pred prevratom pri finančni upravi na Dunaju, po prevratu pa se je vrnil v domovino ter bil več let šef stanovniškega urada. Kot tak je v veliko poštvalnostjo vršil eno najtežavnejših povojnih nalog ter pri njej tudi izgubil zdravje. Ubilo ga je živčno nevarno in skrajno razburljivo delo, pri katerem je storil Ljubljaničanom veliko dobrot, četudi si je nakopal — ker pri najboljši volji ni mogel ustrešiti tisočem, ki so trpeli na pomanjkanju stanovanj — prav veliko sovražstvo, kakor vsakdo, ki je imel v rokah reševanje stanovniškega vprašanja. G. Hovansky je imel večjo koncepcijo za organizacijo stanovanjstva, a težki časi in nestalnost razmer so ga priklenili večinoma le na pridelojevanje stanovanj. G. Hovansky je bil na to nekaj časa tudi vodja invalidnega oddelka in je bil pri invalidih radi svoje naklonjenosti in pravičnosti zelo priljubljen. V državni službi je služboval g. Hovansky nad 34 let in silno ga je žalostilo, da je na koncu svojega službovanja moral dočakati nezaluzeno in naravnost kruto ravnanje ter zapostavljanje v uradu, v katerem je pustil svoje zdravje. Ohranimo mu blag spomin!

u— **Mestna kopališča v Ljubljani.** Magistratni gremij je na zadnji seji sklenil, da se vstopnina za mestno ljudsko kopel zviša od 2 na 3 dinarje, oziroma od 4 na 6 dinarjev. Kolezijski bazen pa se je za dobo 1. letadal ribogojstvu «Zdenčica» v najem proti najemščini, ki jo določi mestni gospodarski urad in potrdi magistratni gremij.

Danes zadnjikrat ljubka

Fern Andra

v njeni najboljši drami

Kadar žena ljubi

(Rdeči Jezdec)

Kino „Ljubljanski dvor“

cert, pri katerem nastopi 6 ljubljanskih pevskih društev in osem društev izven Ljubljane z zelo raznovrstnim in zanimivim sporedom. Predprodaja vstopnice za ta koncert se že vrši v Matični knjigarni. Zunanji udeležniki naroče lahko vstopnice po dopisnici na naslov «Matična knjigarna, Ljubljana, Kongresni trg. Začetek koncerta je ob 8. uri popoldne ter je poset istega vsled izredno ugodnih železniških zvez prav lahko omogočen tudi zunanjim udeležnikom.

Cerkveni koncert Glasbene Matice ljubljanske. Pevski zbor Glasbene Matice ponovi na cvetni petek (11. aprila) ob 7. zvečer v Frančiškanski cerkvi Dvojkovo: «Stabat Mater». Isto delo poje konec meseca aprila naša Glasbena Matica tudi v zagrebški stolnici na korist odbora za Strossmayerjev spomenik.

Nova hrvatska književna revija. Iz Zagreba poročajo, da začne letos 1. maja pisatelj A. B. Šimić izdajati novo literarno glasilo «Književnik». V reviji bodo objavljali svoje proizvode zlasti mlajši književniki.

Natečaj za arhitekte. Konkurenco stavbenih načrtov za novo zgradbo češkoslovanskih zastopstev v Beogradu razpisuje češkoslovanski ministristvo javnih del. — Konkurenca je dostopna češkoslovanskim in jugoslovanskim državljanom. Cene za najboljša dela znašajo 15.000, 10.000 in 7500 Kč, ministristvo pa si pridržuje pravico nakupa nenaagrajenih načrtov. Rok za vlaganje konkurenčnih načrtov poteče 31. maja ob 14. uri. Podloge se dobe od 1. aprila dalje proti odškodnini 50 Kč ali 120 Din pri ministristvu javnih del v Pra-

gi, sekcija I A. oddelek 36 na Smičovu, Presslova ulica 6 ali pa pri žel. poslaništvu v Beogradu, ulica Kneza Miloša. Kavcija se vrne konkurentom. Naše arhitekte opozarjamo na ta natečaj!

Gostovanje novosadskega gledališča v Somboru. Dramski ansambel novosadskega narodnega gledališča je gostoval zadnja dva tedna v Somboru, kjer je imel velik uspeh. Občinstvo je izrazilo željo, da bi se slična gostovanja še večkrat ponovila.

Slovanska glasbena matineja v Novem Sadu. 30. t. m. se vrši v Novem Sadu slovenska glasbena matineja, na kateri nastopi češkoslovanski pevski zbor iz Beograda, ki bo izvajal Smetanove skladbe.

Razstava ruskega slikarja v Subotici. Ruski slikar Hansen priredi te dni razstavo svojih del v Subotici. Pozneje prenese svoja dela tudi v Sombor, Novi Sad in Beograd.

Reinhardtovo gledališče na Dunaju se je otvorilo v petek 28. marca z Goldoni-jevo veseligrco «Sluga dveh gospodov». Na programu prihodnjih dni sta Schiller in Hoffmannsthal.

Uspeh zagrebškega tenorista v Ameriki. Jugoslovanski rojak, Zagrebčan Mink de Jarić se je po svojih velikih uspehih na Dunaju in v Londonu podal v Ameriko, kjer sedaj gostuje. Ameriški gledališki koncert Keitha je Jarić angažiral za dve leti. Jarić je dosegel pri kritiki in občinstvu soglasno priznanje. Razen v Washingtonu, kjer je dočela prodri, bo nastopal Jarić tudi v Kanadi, Los Angelesu in Chicagu.

u— **Československa obec v Ljubljani** vrši svoje člane ter slovensko javnost na Smetanovo proslavo, katero priredi v ponedeljek dne 31. t. m. ob 20. uri v dvorani Jadrana (arena Narodnega doma, Tomanova ulica) s predavanjem prof. Michla ter z umetniškim sporedom Sodelujejo člani narodnega gledališča. — Vstopnina prostovoljna. V nedeljo 30. t. m. ob 18. uri v restavraciji Narodnega doma češko marionetno gledališče «Vodnikova Hanička». 1055

u— **Občni zbor «Odbora SHS žena za otročad v Ljubljani»** se vrši v torek dne 1. aprila 1924 ob 6. uri zvečer v prostorih «Kola jugoslovanskih sester» (Solški dvored 2. II). 1064

u— **Otroški postelj z opremo in novo moško kolo** sta glavna dobika srečolova za otroke. Kdor želi sreče ali hoče nuditi otrokom malo veselja, naj kupi srečko za 2 Din v trafiki Sever, Selenburgova ulica. Razdelitev dobikov v najkrajšem času v Ortopedski telovadnici društva «Atena» v Mladiki. 1057

u— **Rečne otroke** lahko razveselijo, ako kupite srečke društva «Atena» in jih poklonite šolskim vodstvom v razdelitev. Podarjene srečke sprejema vsak dan gošpodična Kajveljeva v društveni telovadnici na Mladiki. 1058

u— **Otroci! Mamice! Oglejte si izložbo** pri trdki «Elite», Prešernova ulica. Za 2 Din mnogo veselja. 1059

u— **Pevsko društvo «Slavica» v Ljubljani** ima svoj 41. redni občni zbor danes dne 29. marca 1924 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu z običajnim dnevnim redom.

u— **Promenadni koncerti v «Zvezdi».** Muzika Dravske div. oblasti priredi pri ugodnem vremenu vsako nedeljo ob 11. v «Zvezdi» promenadni koncert. Kadar bo muzika na nedeljo službeno zaposlena, bo promenadni koncert že v četrtek prej, in sicer ob 17.

u— **Ljudska visoka šola v Ljubljani.** V nedeljo, dne 30. t. m. se vrši ob 10. dopoldne v zborniški dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o predmetu: «Jezus Kristus.» Predava univ. prof. dr. L. Ehrlich.

u— **S trgovske akademije v Ljubljani.** Kakor javljajo «Službene Novine», je odpuščen iz državne službe g. dr. Mirko Rupel, suplent na državni trgovski akademiji v Ljubljani.

u— **Policijske prijave.** Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 prestopki kaljenja nočnega miru, 4 prestopki cestnega policijskega reda, 1 prestopki pasjega kontumaca, 2 prestopka nedostojnega vedenja, 1 prestopki avtomobilnih predpisov in 1 pobeg od doma.

u— **Utopljenka v Ljubljani.** Včeraj popoldne so za Westnerejo hišo v Vodmatu potegnili iz Ljubljanske okoli 40 let staro žensko truplo. Bilo je že močno nagnito, iz česar se sklepa, da je ležalo že dalje časa v vodi. Na sebi je imela samo neznatne ostanke obleke in perila.

u— **Od doma pobegnil je 11 letni dijak** prvega gimnazijskega razreda, Izidor Pavšič, stanujoč pri svoji materi v Linhartovi ulici 14. Dečko se je brzkone podal na Štajersko v Poljčane, koder je svoječasno bival že tri leta, ni pa tudi izključeno, da se mu je pripetilo kaj zlega.

u— **Zopetna sretalcja vlomilcev.** Policija še vedno ni popravila povsem v vlomilci, ki so bili udeleženi pri raznih «podjetjih» zadnjih mesecev. Včeraj je prišla še nekega «boljšega» mestnega postopača in njegovega kolega, ki sta prodajala po mestu razne dragocenosti, ki očitno izvirajo iz tatvin. Na sledu je pa še drugi ptičkom, ker se sumi, da so bili vsi ti v zvezi z ostalimi že prij-

timi kolegi, o katerih smo pisali v več. najinji številki.

u— **V. umetnostna razstava «Kluba Mladih»** se je preuredila z novimi deli in se zatvori nepreklicno 6. aprila. Priporočamo naj si jo vsak ogleda. 1053

Edino pravi in zanesljivi pecivni prašek in vanilin-sladkor znanke

„Adria“.

u— **Tatvine.** V stanovanje M. Vidmar v Rožni ulici 35 je v sredo popoldne udaril neznan tat in odnesel več komadov obleke in delniško knjižico št. 145 Vzajemne posojilnice. — V točki na 25. t. m. so je priplazili neznan zlikovec v gostilno Ljudovika Dolničarja v Mostah in pobral iz shrambe razna živila in neke obleke. Storilec je prišel v notranji prostor skozi okno, katero je izreza in hodil potem po sobi bos. Pri svojem delu se je brzkone tudi pošteno vrezal, ker je bilo opaziti na tleh sledove krel.

u— **Policijsko izgnanstvo.** Ze devet najstkrat kaznovani, Franc Otorepec, bivši trgovski pomočnik, nazadnje po vlačugar in tat, doma iz Medvedjega sela, je izvršil zadnje čase razne tatvine in goljufije tudi v Ljubljani. Sedaj je bil na podlagi policijskega sklepa izgnan iz ljubljanskega policijskega okoliša za nedoločen čas.

u— **Koncert.** Danes v soboto se vrši v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri. Vstop prost. 1065

Iz Celja

u— **Vokalni koncert akademice pevске družine «Balkan» iz Zagreba** v veliki dvorani Narodnega doma se bo vršil v nedeljo dne 30. t. m. in ne v ponedeljek 31. t. m., kot je bilo prvotno določeno. Program koncerta tvorijo zelo znamenite jugoslovanske pesmi, na kar opozarjamo občinstvo posebno zunanje goste, da si pravčasno priskrbiijo vstopnice.

Kinoreklamo

oskrbi

ALOMA COMPANY

LJUBLJANA. 998/a IV

Iz Maribora

u— **Čitalnična beseda v Mariboru.** Na iniciativo prof. Družovića se bo vršila pod okriljem Zgodovinskega društva v petek 4. aprila ob 20. v slavnostni dvorani moškega učiteljskega glasbeno zgodovinske besede. Prof. Družović bo z zborom svojih učiteljskihnikov izvajal najzanimivejše pesmi, ki so jih peli mariborski Slovenci v zborih Čitalnice na svojih besedah. Obenem bo podal prof. Družović tudi kratko zgodovino slovenskega petja v Mariboru v letih 1858. do 1882. K zanimivemu večeru ima vsakdo dostop; pobirali se bodo le prostovoljni prispevki za Zgodovinsko društvo in Dijsko kuhinjo.

u— **V Mariboru je umrl pravnik gosp. Albin Domicelj** iz znane narodne rodbine Domicelj iz Zagorja pri St. Petru na Krasu. Umrl je že dolga leta bolehal; zadnje leto je skoraj oslepel; kljub temu so mu morali domači vsak dan štati napredne liste. Bil je tudi zvest narodnik «Jutra» v Mariboru. Pokopali ga bodo danes v soboto ob 17. na pokopnem pokopališču. Prizadeti rodbini izrekamo iskreno sožalje!

u— **Mariborski drobiž.** Policija je pobrala na ulici dva dečka, ki sta ušla vsa jim staršem v Gradu ter prispela v Maribor. Po nasičenju so ju vrnili v Gradec.

Vremensko poročilo

Ljubljana 28. marca 1924.

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	748.6	7.2	z. zap.	dež	0.7
Ljubljana .	14.	748.1	8.5	jug. zap.	—	—
Ljubljana .	21.	749.3	7.0	sov. vzh.	oblačno	—
Zagreb .	7.	748.8	8.0	vzhod	dež	3.0
Beograd .	7.	748.8	12.0	brezvetra	—	7.0
Dunaj .	7.	749.6	9.0	jug. vzh.	oblačno	12.0
Praga .	7.	750.0	9.0	jug. zap.	megla	14.0
Inčost .	7.	749.7	9.0	jug. vzhod	oblačno	12.0

V Ljubljani barometer nižji, temper. nižja

Solnce vzhaja ob 5.16, zahaja ob 18.25

V preteklem tednu smo naposled vendarle dobili zaželjeno pravo pomlad. Velika depresija, ki se je zapeljala preko Atlantskega oceana v bližino Anglije je dovela preko cele srednje Evrope topli zrak z juga, kjer vlada že davno prava pomlad. Severno od Alp so imeli sicer še lepše, jasnejše dni nego pri nas, toda tudi mi smo lahko povsem zadovoljni. Temperatura se je dvignila tako močno da je znašala par dni celo nad 10 stopinj srednje dnevne toplote; 9 do 10 stopinj Celzija srednja dnevna temperatura pa je ona mera, ki znači pomlad za vegetacijo; pri tej toploti začne v rastlinstvu kiliti življenje v polni moči.

Južno vreme pa je prodrlo proti severu samo nekako do južno Skandinavije; višje gor proti severu gospoduje še vedno mraz, in sicer pravi zimski mraz; severna Finska na pr. poroča še v sredi tedna 24 stopinj C pod ničlo! Pač pa je topli jug dosegel še celo srednjo Rusijo, kjer se je celo Moskva iznebila mraza. Toda severna Rusija ima še vedno zimo.

V drugi polovici tedna se je valed trdo vrstnosti mrzlega zraka na evropskem severu depresija umaknila nekoliko nazaj proti jugu. To je povzročilo, da je začel mrzli zrak zopet prodirati proti jugu in jugozapadu. Mrzla in valed tega

težja severovzhodna zračna struja je začela siliti pod segrete južne plasti in jih odrtivati od tal; na stiku obeh različnih toplih zračnih struj je začelo ponekod snežiti, povečini pa deževati. Pas dežja se je pomikal od Skandinavije vedno bolj proti jugu in dosegel naposled tudi naše kraje. V srednji Evropi so bile padavine tako izdatne, da so povzročile v zvezi s topotvijo snega velike povodnji. Kako izdatno se je moral topiti sneg tudi po višjih legah, se da sklepati iz poročil, da je topli južni zrak segel zelo visoko navzgor. Obir na Koroškem je imel 2041 m visoko še v sredo le 0 stopinj Celzija, švicarski Säntis (2500 m) je — 2 stopinj C in celo Sonnblick (3106 m) le — 7 stopinj Celzija.

Podoba je, da nam je računati z nekoliko hladnejšim vremenom v bližnjih dneh.

Dunajsko vremensko poročilo. Tri dni stoji severni zračni tok nad severnim in vzhodnim morjem pred vratmi Evrope. Čeprav je pritisk v južnih Alpah nižji kot v severnih, prodira ta tok le korakoma proti kopnemu. Danes opoldne so imele severne Alpe še precej nejasno vreme. Napoved za soboto: Nejasno, deževno, hladno.

Iz življenja in sveta

Katastrofa v Amalfiju

O elementarni katastrofi, ki se je zgodila v sredo v prijaznem obmorskem mestecu Amalfi v Italiji in njegovi okolici, prihajajo vedno strašnejša poročila. Nezgoda je sledila nezgodi s tako naglico, da je bila vsaka pomoč izključena, splošno zmešnjavo pa je še povečalo strahovito bobnenje plazov in bučanje hudournikov. Vmes pa so se čutili pogovno tudi precej močni potresni sunki, ki so prestrašeno ljudstvo popolnoma zbegali.

Vsled močnih deževnih nallvov zadnje dni so gorski potoki silno narasli; ko pa se je v sredo še utrgal oblak, je bila katastrofa neizbežna. Mala reka Canneto, kateri so ogromne mase blata, kamenja in porušene dreve zapirale pot, se je spremenila v jezero, ki je od trenutka do trenutka naraščalo. V sredo, ob čem popoldne, so divji valovi raztrgali naravni nasip in se potem med groznim bobnenjem zllili s hribov na mesto Amalfi. Ker je bilo strmo pobočje na več krajih jako zrahljano, so se vsuli še veliki plazovi, ki so drveli z velikansko naglico v dolino, podirajoč pred seboj hiše in drevje. Najbolj je prizadeto mesto Vettica, ki je skoro popolnoma zginjlo - zemeljskega površja. Hiše so se pod težo plazov podrle, ceste pa so tako strahovito porušene, da sploh ni mogoče spoznati, kje so bile. Krasni rtovi in vinogradi so popolnoma razdejani. Palača Latino in šolsko poslopje sta se gručala skoro istočasno. Le z največjo težavo je bilo mogoče rešiti nekaj oseb. Cele rodbine so našle smrt pod razvalinami hiš ali pa v valovih hudournikov. Nekatera trupla so tako raznesena, da njih identitete sploh ni mogoče ugotoviti. Velik plaz se je utrgal tudi nad vasico Conca Minore pri Vettici. V Vranju sta od neke 15 oseb broječe družine, ostala pri življenju samo dva otroka, ki so ju potegnili živa izpod razvalin. Velika opustošenja so napravili plazovi in hudourniki tudi v San Pietru pri Capelli. Vlada je odposlala v ponesrečene kraje na pomoč vojaštvo, fašistično milico in več ladij z živim in raznim materijalom.

V Vettici Maggiore je pokopanih pod neko hišo 6 oseb; v Vettici Minore se je porušilo 20 poslopij in je bilo ubitih 65 oseb. V Amalfiju je 5 žrtve, v Positanu 15, v Traianu 10, v Conca Minore 13 in v Conca Maggiore 23. V četrtek zvečer se je odpejal v opustošene kraje tudi kralj Viktor Emanuel. Vlada je dala prefektu v Salernu za prvo, najnujnejšo pomoč 250.000 lir. Škoda je kolosalna in je sploh še ni mogoče preценiti.

Zgodovina smrtne kazni

Z vso gotovostjo lahko rečemo, da je smrtina kazen toliko stara, kolikor je staro človeštvo. Tudi stari, na visoki stopnji kulture stoječi narodi so izrekli smrtne kazni. V klasični dobi rimskih juristov se smrtne kazni načeloma ni smelo ustanoviti za rimske državljane, ampak le za sužnje in tujce. Ko pa se je v dobi rimskih cesarjev kazensko pravo znatno poostrojilo, je prišla tudi smrtina kazen do večje uporabe. Razni cerkveni očetje in med njimi tudi sv. Avguštin so se sicer izrekli proti smrtni kazni, a s svojimi predlogi niso prodrli. V srednjem veku se je uporabljalo sredstvo smrtne kazni silno pogosto. Srednji vek je poznal sežiganje na grmadi, zakopanje ob živem telesu, usmrčenje na kolesu, obešenje, zabod v srce itd.

Prvi mož, ki je odločno nastopil proti smrtni kazni, je bil sloviti milanski profesor Cesare Beccaria, ki je izdal l. 1764. znamenito delo: «O zločinu in kaznih». Njegovo delo, ki je bilo kmalu prevedeno na različne jezike, je napravilo v celi Evropi mogo-

čen utis. V Avstriji se je osobito Sonnenfels odločno zavzel za Beccarijeve ideje. Vpliv Beccarijevega dela je bil tako močan, da je že leta 1765. carica Katarina II. odpravila v Rusiji smrtno kazen. Leta 1787. je cesar Jožef II. v Avstriji odpravil smrtno kazen za redno postopanje in jo obdržal le za izredno postopanje po prekem sodu.

Pod vplivom francoske revolucije je bila v Avstriji l. 1795. zopet uvedena smrtina kazen za zločine veleizdaje in l. 1803. tudi za hudo delstvo umor. Toda gibanje proti smrti kazni se je nadaljevalo in so zlasti zastopale to stališče vse napredne stranke evropskih držav. Francija je odpravila smrtno kazen l. 1848., a jo je nekaj let pozneje (l. 1852.) zopet uvedla. V Avstriji se je kmalu po uvedbi parlamentarne oblike vladavine pojavilo močno gibanje, ki je stremelo za tem, da se odpravi smrtna kazen. Plenum narodne skupščine je ta predlog odklonil s piščo večino, a pristal na to, da se uvede smrtna kazen le za znatno omejeni krog zločinov. Ko je šlo v nemški državi l. 1870. za uvedbo novega kazenskega zakonika, so zopet stopili na plan nasprotniki smrtne kazni in v parlamentu se je razvil oster boj. Sam Bismark je moral poseči v debato in posrečilo se mu je, da je bila smrtina kazen sprejeta s 127 proti 119 glasovom.

Danes je odpravljena smrtina kazen v Italiji od leta 1889., na Holandskem od l. 1870., na Portugalskem od l. 1863., v Rumuniji od l. 1864. in v nekaterih državah ameriške Unije. V Nemški Avstriji so smrtno kazen z zakonom z dne 4. aprila 1919 odpravili za redno postopanje. V Jugoslaviji je smrtina kazen v veljavi še v vseh pokrajinah, razen v Črni gori. Tudi v naši ustavotvorni skupščini se je mnogo debatiralo o problemu smrtne kazni in vildovdanska ustava se je v členu 9. postavila na stališče, da se smrtne kazni ne sme izreči za čisto politična kaznivna dejanja. Tudi češkoslovaška ustava ni odpravila smrtne kazni, obdržala jo je za preki sod in v slučaju, če storilec v dosmrtni ječi stori dejanje, ki se kaznuje s smrtjo in če je kdo bil obsojen na smrt in po pomilostitvi še enkrat stori tako dejanje, ki se kaznuje s smrtjo. Tudi naš zakonodajni svet, ki je sestavljen osnutek za novi enotni kazenski zakonik, se je z malo večino (6 : 5 glasov) odločil za smrtno kazen, češ, da bi sicer življenjska varnost v vseh naših pokrajinah ne bila dovolj osigurana.

Nedvomno je, da se bo človeštvo tudi v bodoče pečalo s problemom smrtne kazni, a rešitev vprašanja je samo ena. Kazen. pravo ni nekaj stalnega, ampak je praktična veda, ki določa, kako naj se vzdrži pravni red in po tem se tudi ravna potreba smrtne kazni.

Mož zabodel ženo na cesti

Dunaj, ki je radi svojega veleemnega značaja skorajda dnevno prizorišče krvavih zakonskih tragedij, je doživel te dni dramo, o kateri razpravljajo vse avstrijske časopise.

30 letni monter Janez Waczek je bil poročen, toda žena ga je pred časom ostavila. Vdala se je prostitutki ter je tudi živela od tega, kar je zaslužila na ulici. Waczek s tem načinom ženinca življenja očitno ni bil zadovoljen. Večkrat je stopil k nji ter ji prigovarjal, naj se vrne nazaj k njemu. Žena pa ni hotela o tem nič slišati in je živela naprej kakor je začela takoj, ko se je ločila od monterja.

Te dni sta se bivašca zakonca zopet srečala. Waczek je povabil ženo s seboj v kavarno. Ona mu je sledila. V kavarni

sta naročila nekaj okrepčila in ko sta naročeno povžila, sta se sprla. Preprič bil tako strasten, da so se gosti v kavarni kmalu začeli spogledovati, toda intervenirati se ni upal nihče.

Med Waczekom in ločenko je prišlo kaj nato tudi do brahijalnega nasilstva. Mož je ženo zgrabil za vrat in jo pritisnil ob mizo. Žena je grgrala in se naposled iztrgala iz moževih kočenih klešč. Prerekanje se je nato nadaljevalo. Waczek je zahteval, naj odide žena z njim iz kavarne. Tu pa so se vmešali ljudje, ki so ženi odsvetovali, da bi sledila možu na cesto. A ona je vse opomine in opozorila prezrla; uporno je vstala od mize in ko je mož plačal račun, sta oba odšla.

Kaj je bilo med njima na ulici posiel, ni nihče videl in slišal. Par sto korakov sta šla skupaj, na oglu neke ulice pa se je Waczku nenadoma v rokah zablisal odprt žepni nož, katerega je monter zasadił svoji ženi naravnost v srce in potem zbežal. Z obupnim krikom na ustnih se je zabodena žena zgrudila na tla. Pristopili so ljudje, telefonirali po ambulanco, in šele ko je prišel na lice mesta policijski komisar, se je množica sponila, da je pustila zločinca pobegniti.

Waczek je svoj žrtve tako dobro pogodil, da je izkravala medpotoma v bolnišnico. Umrla je še predno so jo prinesli v dvorano za operacije. Policijska oblast je izdala za morilec tiralico, a dozdaj ga še ni izsledila. Najzanimivejša je pri tem umoru tajnost, zakaj je žena zapustila Waczeka in zakaj se ni hotela vrniti k njemu. Monter ni bil razvpit za slabega moža, zato se sumi, da je bila žena, ki je zašla na kriva pota, sama kriva svojega žalostnega konca.

Mac Lean, »žurnalista«, človek velikih stikov in velikega vpliva, spada med najzagonetnejše in najzanimivejše osebe, katerih imena so prišla na dan pri ameriški petrolejski aferi. Bil je milijonarjev sin ter je v zabavo vstopil v redakcijo »Washington Post« kot podrejen reporter. V tej funkciji je imel na razpolago krasen tekmovalen avtomobil, ki ga je kmalu porabil v to, da je ugrabil gospodično Walshovo, hčerko drugega milijonarja. Po svatbi se je umaknil malo v ozadje, toda njegovo ime je prišlo kmalu zopet na površje, ko mu je poslal kralj Leopold zlato zobečko za novorojenega sina in ko je dal potem napraviti za svojega dediča oklopni otroški voziček, ki ga je zapirala jeklena mreža. V tej kletki se je vozil mladi Mac na sveži zrak; spremljal ga je oddelček tajnih policistov, da bi ščitili otroka pred lopovi, ki kradajo otroke milijonarjev, da bi očetom izsilili visoke odkupnine. Po desetih letih se je zopet govorilo o njem, ko je kupil svoji ženi diamant Marije Antonette, ki je znan so svojem neblagem učinku na vse, ki so ga imeli drug za drugim. In čez nekaj tednov se je posrečilo mlademu Mac Leanu, da je ušel svojim oskrbovalcem ter teklen na ulico, — kjer ga je raznesaril avtomobil.

Čudne poroke sklepajo sedaj v Angliji, kakor so oblasti ugotovile. V nešteti primerih se je zgodilo, da so si tujke, ki imajo dovoljenje samo za kratko bivanje, preskrbele državljansko pravico s tem, da so se poročile takorekoč le na videz. Saj ni tako težko najti moža, ki da samega sebe na posodo. V Angliji je zelo mnogo nezaposlenih in marsikdo se da zvabiti za dobro plačilo k temu, da da bogati tujki svoje ime in s tem pravico do bivanja v deželi. Večina teh zakonskih se razide že na poti od urada za vedno. Angleške oblasti doslej še niso mogle najti zakonite poti, da bi zabranile te navidezne poroke, in so zato čisto brez moči.

Napreden Vatikan. V Vatikanu so v zadnjih dneh napravili v zasebnih papeževih sobanah radiotelefončno po-

stajo najmodernejšega tipa. Aparat je tako močan, da papež lahko posluša vse brezžične postaje cele Evrope.

Poplave na Slovaškem. Iz Bratislave poročajo, da je zadela vzhodni del Slovaške silna nesreča vsled katastrofalne povodnje. Novo mesto pri Košicah je docela pod vodo, ki je razdejala nad 70 hiš; odnesla je celo ulico.

Kolesalni načrti za elektrifikacijo Amerike. Londonske »Times« poročajo iz Newyorka, da je 11 velikih ameriških udruženj sklenilo, da osnujejo ogromno električno centralo. Po načrtu bi bilo združenih 40 električnih central, ki bi razpolagale z dvema milijonoma konjskih sil ter bi oskrbovale z elektriko Pensilvanijo, Maryland, obe Virginije in Ohio. Celokupni kapital, ki bi se vložil znaša 315 milijonov dolarjev in 7

milijard italijanskih lir. Računa se, da se bo s to centralizacijo električne energije prištedilo vsako leto več milijonov dolarjev.

Stoletna starica dobliva nove zobe. V Batelovu na Češkem živi pri svoji hčerki 103 leta star gospa Hložkova, rojena leta 1921. Do nedavna je bila popolnoma zdrava in čila. V zadnjem času pa je večkrat tudi podnevi trdno zaspala in je začela tožiti, da jo bolijo čeljusti. In zgodilo se je nekaj čudnega. Čez nekoliko dni ji je zrastle lep zob in sedaj ji raste drugi. Tudi lasje, ki jih je imela lani ostržene, so ji začeli letos rasti in danes jih ima mnogo bolj goste in temne. Za to čudo se zanimajo tudi zdravniški krogi, ki si tudi ne morejo tolačiti nenavadnega pojava.

Po slovanskem svetu

Pogreb poslanika Tusarja

V torek se je na češkoslovaškem poslaništvu v Berlinu vršila velika žalna svečanost ob krsti umrlega poslanika in prvega ministrskega predsednika Češkoslovaške Vlastimila Tusarja. Med udeleženci je bilo mnogo nemških državnih zastopnikov, državni kancelar Marx, zunanji minister Stresemann i. dr. Iz Prage sta prispejala zastopnik prezidenta minister Marković in minister Girs, ki je v žalnem govoru orisal velike pokojnikove zasluge.

V sredo se je vršila v Pragi žalna seja češkoslovaškega parlamenta, na kateri je imel pokojnikov politični prijatelj, predsednik Tomašek daljši spominski govor za Tusarjem. V četrtek je dospela krsta s truplom pokojnika v Prago.

Danes so po vsem svetu žalne manifestacije. Krsta je javno izpostavljena na katedralu v parku Lidovy, popoldne ob štirih pa se vrši pogreb na pokopališču na Olšanih, kjer bo truplo v krematoriju upepeljeno.

Gledališče v sodobni Rusiji

V Rusiji se je za časa revolucije očitno pokazalo, da je gledališče najbolj rezistentna socialna ustanova. Po dolгих letih prevrata in drugih tragičnih dogodkov je rusko gledališče ne le ostalo na svoji predvojni višini, ampak se je še razširilo in izpopolnilo. O tem poročata ruska gledališka revija »Žizn Iskustva« zanimive podatke.

Po prevratu je pričelo delovati na desetine novih gledaliških institucij in skoraj ne mine teden, da ne bi se otvorilo kako novo poskusno gledališče. Sovjetska vlada je pustila pri gledaliških v veljavni stari sistem ter je vse odre krepko podprla z denarjem in drugimi sredstvi. Tako je nastala cela vrsta novih gleda-

lišč, v katerih se danes igra celo v židovskem, tatarskem, kirgiškem in indijskem jeziku.

Repertoar sestoji večinoma iz predvojnih komadov. V Petrogradu polnijo dramska gledališča francoske farze in burke, ki doživljajo dostikrat po 2000 in še več uprizoritev. V operi triumfirajo Čajkovski, Musorgski, Rimski-Korsakov in Wagner. Wagnerjeve opere dirigirajo največkrat nemški dirigenti, med drugimi Oskar Fried. Italijansko glasbo zastopajo: Verdi, Puccini, Mascagni.

Verdijeva »Aida« se je uprizorila v bogati in razkošni inscenaciji. Sovjetski listi so jo zavrnili, češ, da je proti revoluciji, ker ljubinka kraljeva hči z egipčanskim generalom. Puccinijev »Triptihon« pa je sprejela kritika zelo simpatično; tolažila ga je takole: »Snov Angelica« pomeni boj proti veri, »Tabarro« je proti meščanski morali, »Gianni Schicchi« pa proti zasebnemu imetju.

V ostalem goje ruska gledališka klasični in romantični repertoar. V »Hudoženvenem teatru« v Moskvi se sedaj z velikim uspehom uprizarja »Lisistrata«, Petrograd se zanaša s »Kraljem Edipom« in »Antigono«. Zopet drugje zmaga Byrouov »Kajna« v prevodu pesnika Bunina.

»Mali teater« v Moskvi se pripravlja letos na velike svečanosti. To gledališče je izšlo iz Carskega teatra in je imelo največ vpliva na rusko kulturo. »Komor« in teater« nadaljuje z Meierholdovi poskusi ter uprizarja Shakespearjevo tragedijo »Romeo in Julija«. Meierhold daje Ostrovskega komedijo »Tujka«, v kateri se igralci sledijo in napravljajo pred publiko.

Od italijanskih avtorjev se največ igrajo Goldoni, Gozzi in D'Annunzio. Ustanovilo se je celo gledališko podjetje, ki goji samo italijansko »commedie d'arte«. Tudi otroci imajo svoje gledališče, pa ne marionetno, vodi ga grof Aleks Tolstoj z velikim uspehom.

Samouprava v poljskem državnem zboru

Poljska vlada je pred kratkim predložila Sejmu zakonske predloge o samoupravi vaskih občin, okrajnih občinskih zvez in mestnih občin. V komisiji, ki je te predloge dobila v posvetovanje, se je naravno vnela debata o volitvah v take zastope. Vlada predlaga pluralni sistem t. j. več kakor en glas državljanom, ki imajo več kot četvero dece, so zadostili vojaški dolžnosti, služili v samoupravnih institucijah ali v upravi ter končno znajo poljski čitati in pisati. Vsaka izmed teh kvalifikacij da en glas. Desnica Sejma je proti enakosti v samoupravnih korporacijah, češ, v mestnih in vaskih občinah gre predvsem za gospodarske stvari, a te zahtevajo temeljito informiranost in se tičejo predvsem onih, ki plačujejo davke za funkcioniranje samouprave. Levica pa odločno vztraja pri enakosti vseh občanov, češ, to je garancija individualnih pravic — kakor je to mislil Rousseau v 18. stoletju; to stališče se desnici zdi teorija, lepa teorija, ki pa v dejanskih razmerah ne more dati zdravga sadu. Desnici ne ugaja pri občinskih volitvah tudi proporcionalni sistem, posebno na vaseh ne, češ, proporcionalnost sili, da se sestavijo liste kandidatov, a to je že znak, da nastajajo stranke; v vaseh pa, kjer se vsi ljudje med seboj poznajo, je naravno, da se voli po osebah, a ne po odtrganih »idejah in načelih«.

Balzamiranje Leninevega trupla. Iz Moskve poročajo, da bodo Lenino truplo iznova balzamirali, češ da je bilo prvo balzamiranje le provizorično. Taki niso govorili o kakem provizoriju tudi se še ni nikoli pobeno truplo provizorično balzamiralo. Resnica bo, da se je prvo balzamiranje izvršilo zelo nestrokovnjaško, tako da se je truplo začelo razkrajati.

Ogromen spomenik pesniku Mickiewcu. Mesto Vilna na Poljskem se pripravlja na veliko proslavo 100 letnice zgonu pesnika Mickiewicza iz države. Ob tej priliki se v Vilni odkrije ogromen spomenik Mickiewcu v bronu. Visok bo 12 metrov. Spomenik je vili poljski kipar Zbigniew Pronacko.

Šole v Varšavi. Iz statističnih podatkov, ki jih prinaša »Echo Warszawskie« je razvidno, da poseča varšavske šole v celem 85.000 dijakov. Od tega številu odpade 70.000 otrok na 170 ljudskih šol, od katerih je 26 šol za dečke, 33 za deklice, a 111 mešanih. Šolanje enega otroka stane na leto 80 milijonov mark. — Varšavska občina izda v kulturne svrhe vsako leto 6170 milijard mark.

6. Förster - Streffleur:

Požrešni učitelj

Na Kitajskem je živel silno požrešen učitelj. Ker je znal izvrstno po učevati in deco jako modro odgajati, so ga ljudje sicer visoko cenili, toda zaradi požrešnosti ga niso mogli trpeti v nobeni hiši. Kamor je prišel, je zahteval najboljšo jed in je pojedel toliko, da ni njegovim učencem ostalo niti dovolj, da bi se nasitili. Vrh tega je za svoje poučevanje zahteval visok honorar ter je s svojo zvitostjo caleparil vsakega človeka.

Tako se je zgodilo, da ni končno našel nobene službe več in je moral stradati.

Ko lakote že ni mogel več prenašati, se odpravi na pot, da bi si našel službo v drugem mestu. Toda njegov sloves ga je prehitel in nikogar ni bilo, ki bi ga hotel vzeti.

Končno je prišel v hišo zelo skopega gospoda Lija in se mu je ponudil za učitelja njegovih peterih sinov.

»Ne, prijatelj!« je dejal gospod Li, »ne morem vas vzeti. Čeprav sem čul, da ste izvrsten učitelj, ne maram, da me pojedete do golega, ker predvsem moram preskrbeti svoje otroke.«

»Ah, stradanja sem zdaj vajen,« je odvrnil učitelj, »in niti na um mi ne pride, da bi jedel toliko, da bi me ostalo dovolj za vašo deco. Ako me vzamete v svojo hišo, vam obetam, da bom prav skromen in da se odrekam

celo honorarja.«

Gospod Li pa ni hotel verjeti tem lepim obljubam ter je učitelja opozoril na vse, kar je slišal o njem. Znano je bilo, kako visoke plače je zahteval ter da je hotel jesti le drage reči, kakor piščeta, gosi in sveže meso. Ako so položili predenj cenena jedila, n. pr. jajca ali sočivje, jih je z zanimenjem odklonil.

»Gospod Li,« je govoril učitelj, »ako v mojo skromnost nočete verjeti, napišem pogodbo, s katero boste lahko zadovoljni. Vi pa se zavežete, da me obdržite v hiši pet let, da bom s poukom vaših sinov gotov.«

»No,« je mislil gospod Li, »pismena pogodba drži. Ako imam pogodbo v rokah, je moja pravica jasna in denar ne bo izgubljen.«

Tako je torej učitelja prosil, naj sestavi pogodbo. Učitelj je vzel papir in tuš ter je v umetno lepih znakih napisal:

Nobenih piščet, rac, ne gosi ne odklanjam jaje, cenjenih reči ne maram niti suhega mesa ne zahtevam običajnega honorarja za svoj trud od gospodarja in za službo hvalim Boga.

Gospod Li je pogledal prečital in bil z njo popolnoma zadovoljen. »Naročil je njen prepis, podpisal je obe poli in prosil tudi učitelja za podpis.

Nato je vstopil učitelj na splošno zadovoljnost v hišo gospoda Lija kot vzgojitelj njegovih sinov.

Dečki so se učili z vnetjem, ker novi učitelj je znal umetnost, z lahkoto vbijati svojim učencem vse vede. Prve dneve je bil tudi skromen in je jedel karkoli so mu nudili. Toda čez nekaj časa je učitelj nenadoma zahteval gosjo pečenko.

Ker še ni bil dolgo v hiši in so imeli pred njim vsi velik respekt, se mu ni upal nihče ugovarjati, in učitelj je prejel gos. Kmalu nato mu je zopet ni bila všeč in zahteval je svežega mesa. Dali so mu tudi tega.

Zdaj pa je začel vsak dan kaj zahtevati. Končno je šel h gospodarju ter ga je prosil za svoj honorar.

Tedaj je skupna minilo potrpljenja. »Kako?« je zakrčkal nanj. »Vi se drznete prositi honorar, ko aha vendar sklenila pogodbo, da ne dobite nobenega? In gosi in meso hočete, a zelenjavo, ki se vam daje, odklanjate? Čemu sem pa sklenil z vami pogodbo? Take nesramnosti še nisem doživel.«

Učitelj pa je ostal popolnoma miren ter je odgovoril:

»Prav zaradi najine pogodbe zahtevam svoje pravice ter moram dobiti vse, kar je po pogodbi dogovorjeno.«

»Ali ste blazni?« je rekal gospod Li in lovil sapo. »Ako ne veste, kaj je v pogodbi, pojdiva skupaj k sodniku in mu prečitava pogodbo. Zakaj že vidim, da vas sam ne uženem.«

Učitelj je bil zadovoljen, in oba sta vzela svoja zavrtja in odšla v

Gospodarstvo

Seja združenih odsekov Trgovske in obrtniške zbornice

Včeraj se je vršila v Trgovski in obrtniški zbornici pod predsedstvom zborničnega predsednika g. Kneza seja združenih odsekov. V svojem uvodnem nagovoru je g. predsednik izrekel ob pritrjevanju zborovalcev prisrčne čestitke tajniku g. dr. Murniku povodom njegove petdesetletnice. Nato je sledil dnevni red, ki je bil jako obsežen. V naslednjem navajamo v kratkih obrisih važnejše referate, predloge in sklepe:

Najprej je prišlo na razpravo vprašanje ukinitve stanovanjskih predpisov, o čemur je poročal g. dr. Pretnar. Po obširni vsehstranski debati je zbornica sklenila svoje načelno stališče in se je na predlog g. dr. Windischerja sklenilo, da se izbere poseben odbor, ki ima formulirati zadevno zbornično izjavo. Zatem se je razpravljalo o težavnem stališču našega obrtništva in oddaji državnih davkov ter so se sklenila volila, ki naj bodo merodajna pri oddaji državnih davkov. Pri razpravi o vprašanju, kako pospešiti pravde pred zbornimi sodišči, o kateri zadevi je poročal g. Weigl, se je z zadoščenjem pozdravila vest, da v kratkem začne poslovati razsodišče pri borzi v Ljubljani. Najni predlog g. Jelačina glede takse dolžnosti trgovske korespondence je bil sprejet soglasno. Istotako je bil sprejet predlog g. Zadravca glede davka na poslovni promet, kolikor zadeva male obrtnike in rokodelce. Mali obrtniki naj se oprostijo tega davka. Hkrati naj se ugotovi splošni želji obrtništva, da naj se vajenci ne vstevajo v število pomožnih oseb, ki je merodajno za davčno dolžnost za davek na poslovni promet. Potem je bil sprejet tudi predlog za odpravo trošarinske takse od žganih in vina.

O vprašanju ustanovitve Državne obitne banke je poročal g. Zadravec, ki je podal razvoj dogodkov, kako je prišlo do ustanovitve ter grajal postopanje vlade, ki ni smatrala za potrebno, da pri izdelavi zakona in statuta zasliši Trgovsko in obrtniško zbornico za Slovenijo. Razložil je glavne točke načrta o tej banki ter predlagal, naj se odposlje na ministrstvo trgovine in industrije spomenica, v kateri se med drugim zahteva: banka naj se ustanovi v obliki delniške družbe; v Sloveniji se morata osnovati 2 podružnici, in sicer v Ljubljani in Celju, ki morata biti v poslovanju neodvisni od centrale; o kreditih v okolišjih podružnicah imajo odločati upravni odbori podružnic.

V razpravo je prišlo nato vprašanje izvoza kostanjevega lesa in se je zahtevalo, da se zabrana izvoza kostanjevega lesa ne ukine in da se vrhuteja zabrani tudi izvoz kostanjevih drogov za hrvojace. Končno so sledila poročila o telefonski zvezi z inozemstvom ter o važnejših akcijah zborničnih na finančnem polju v I. četrtletju 1924. O zborničnih akcijah je poročal dr. Windischer.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (28. t. m.) Pšenica: baska, 79 do 80 kg. 2 odst., pariteta Zenta, 3 vagone 325. Oves: baski, 3 vagone 250; sremski, 7 vagonov 255. Turščica: baska, 2 vagone 235; duplikat kasa, 32 vagonov 237.5 do 250; sremska, 3 vagoni 245. Moka: baza «08», 2 vagona 510; «09», 7 vagonov 510; «06», 1 vagon 325; «7», duplikat kasa, 7 vagonov 282.5. Tendence nestanovitna.

Budimpeštanski živinski sejem (27. t. m.) Goveja živina: Dogon 1440 glav. — Tendence nestanovitna. Za kg žive teže notirajo v tisočih mK: voli I. 11.3 do 14.7, bikli 9.3 do 14.5, krave I. 9.2 do 11 (izjemno 11.5 do 13), II. 7.5 do 8, III. 5.5 do 7.3, mlada živina 6.8 do 11. — Svinje: Dogon 1300 komadov. Tendence nestanovitna. Za kg žive teže notirajo v tisočih mK: lahke svinje 20.5 do 21.5, srednje 22 do 24, težke 22 do 25.

Budimpeštanski žitni trg (27. t. m.) Notirajo v tisočih mK: pšenica s Potisja I. 317 do 320, II. 310 do 312, peštanska 305 do 315, rž 275 do 280, ječmen za pivovarstvo 340 do 360, oves 260 do 265, turščica 245 do 250.

Posojilo Državne hipotekarne banke. Nedavno so se sicer širile vesti, da ni izgledeov za sklenitev posojila Državne hipotekarne banke s švicarsko skupno. Sedaj pa javljajo, da je posojilo sklenjeno, in sicer znaša 15 milijonov švicarskih frankov.

Sola za lesno industrijo v Drvaru (Bosna). Ministrstvo trgovine in industrije namerava otvoriti v Drvaru šolo za usposabljanje tehniškega osebja za lesno industrijo. Ta šola bo v činu srednje tehniške šole.

Prvo tvornico za izdelavo umetne ovile v naši državi namerava zgraditi firma Vasa Srdanović in drug v Pančevu.

Nove sladkorne trgovine. Iz Beograda javljajo, da obstoji namera, da se zgradi več novih sladkornih trgovin v pokrajinah, kjer se v večji meri goji sladkorna pesa.

Tržni in inozemski promet v januarju. V januarju 1924. se je uvozilo v Trst iz inozemstva 1,261,662 q in 2021 komadov blaga, in sicer: iz Češkoslovaške 486,020 q, iz Avstrije 218,890 q, iz Jugoslavije 140,270 q in 1871 komadov, iz Madžarske 132,451 q, z Reke 9141 q,

iz Nemčije 8291 q itd. Iz Italije same so se v tem času uvozilo v Trst (z železnico) 314,246 q. Izvozilo pa se je iz Trsta v tem času 1,317,747 q blaga, in sicer: v Češkoslovaško 399,312 q, v Italijo 202,673 centov, v Jugoslavijo 123,588 q, v Madžarsko 67,644 q, v Svinco 24,391 q, v Poljsko 21,390 q itd. Celokupni blagovni promet naše države s Trstom je znašal torej v januarju 1924. 263,858 q napram 199,971 q v istem času 1923., kar pomeni povisek za 38 odst.

Položaj na rumunškem vinškem trgu se po vestih iz Bukarešte poslabšuje od dneva do dneva. Ponudba je tako velika, da je trg z blagom preplavljen, a zaradi slabega povpraševanja se ne morejo zaloge razpeščiti niti po nižnjih cenah. Producenti so upali, da se jim bo posrečilo izvoziti večje količine predvsem v Češkoslovaško in Avstrijo. Ne glede na pogodnost, ki jih vživajo francoska in italijanska vina v Češkoslovaški, je rumunsko vino na evropskem trgu tudi nezmerno konkurenčno, ker izvozne pristojbine v Rumuniji stojijo previsoko.

Posledice skoka franka na pariški borzi. Po informacijah «Sunday Times» je utrpela cela vrsta firm v Parizu velike izgube zaradi skoka franka. Trije pariški borzni agenti so najavili svojo insolventno.

Navezanje gospodarskih stikov med Madžarsko in Rusijo. Bivši madžarski minister za zunanje zadeve dr. Gustav Gratz, sedaj predsednik d. d. za železniške potrebitine, se poda v kratkem v Rusijo, da naveže tamkaj gospodarske stike.

Vrednost narodnega premoženja Nemčije znaša po pregledu, sestavljenem od nemškega ministra Helffericha okrog 150 milijard zlatih mark napram 310 milijonov zlatih mark v letu 1914; to pomeni padec bolj nego za polovico.

Madžarska novčanična banka. Iz Budimpešte poročajo: Statuti novčanične banke, ki se bo v kratkem osnovala, so bili te dni objavljeni. Delniška družba je popolnoma neodvisna od vlade. Glavnica bo znašala 80 milijonov zlatih kron. Čeprav udeležba inozemskega kapitala ni izključena, žele vendar morodajni krogi, da se obvaruje nacionalni značaj banke z udeležbo vseh domaših faktorjev. V splošnem je organizacija te banke sliena organizaciji Avstrijske nacionalne banke.

Predlog madžarskih bank na zunanje posojilo. Po vestih iz Budimpešte je madžarski trgovinski minister sklenil dogovor z madžarskimi bankami glede dovolitve predjuma na inozemsko posojilo. Po tem dogovoru naj bi banke stavile vladi na razpolago 12 milijonov zlatih kron. Nadalje se vodijo pogajanja z zastopniki industrije in trgovine glede dovolitve predjuma. V teh krogih se zahteva, da dovolijo tudi poljedelstvu vladi kredite. Gre za 50 milijonov zlatih kron, ki jih vlada potrebuje kot predjume. V finančnih krogih pa se poudarja, da bo predjume mogel svojemu namenu ustreči le, če se da cela vsota 50 milijonov zlatih kron naenkrat vladi. Zastopniki bank industrije in trgovine pa hočejo dati predjume šele, ko bo parlament podelil vladi potrebna polnomočja za izvedbo sannacije. Ta polnomočja bi služila kot garancija za podeljene vsote. Brez polnomočij kompetentni gospodarski faktorji niso voljni nakazati predjume.

Na madžarskem vinskem tržišču je zaradi padca domače valute nastopila popolna stagnacija. Producenti zaradi stalnega padanja krone ne ponujajo več svojih zalog naprodaj, temveč čakajo mirnejšega časa. Cene so seveda zaradi nazadovanja krone vsak dan druge.

Sokol

Iz starešinstva J. S. S. Prva seja novoizvoljenega starešinstva JSS se je vršila v sredo, dne 26. marca t. l. Na tej seji se je savezno starešinstvo konstituiralo sledeče: starosta br. E. Gangl, njegov namestnik br. Bajželj, I. tajnik br. dr. Fux, II. tajnik br. Cobal, blagajnik br. Kajželj, knjigovodja br. Svetlič, upravitelj br. Deu, arhivar br. Miklave, knjižničar br. Bajželj, urednik Sokol. Glasnik br. Ambrožič. Dalje so se na tej seji ustanovili odseki, ki jim predsedujejo člani starešinstva, in sicer: prosvetni odsek br. dr. Hadž, organizacijski odsek br. Marolt, zdravstveni odsek br. dr. Jamar, statistični odsek br. Svažgar, poškodbeni odsek br. Marolt, manjšinski odsek br. dr. Fux, propagandni odsek br. dr. Fetič, gospodarski odsek br. Turk, pravni odsek br. dr. Fetič. Savezni zastopniki v Jugoslovanski Sokolski Matici so bratje dr. Fux, Turk in Poženel. Člani starešinstva imajo po večini uradne ure med 5. do 7. uro popoldne, uradne ure savezne pisarne pa vsak dan od 8. do 12. in 3. do 6. ure. — Seja saveznega starešinstva se vrši redno vsak ponedeljek ob pol 8. uri zvečer.

Sokol I. v Ljubljani. Prosvetni odsek priredi v soboto, dne 29. t. m. ob 20. v društvenih prostorih na Taboru predavanje br. dr. Turka: «Dobrovoljsko gibanje v Rusiji». II. del. Bratje in sestre, udeležite se polnoštevilno!

Sokolsko društvo Ljubljana II. Telovadba starejših članov je vsak petek ob pol 9. zvečer. — V kratkem pričemo z ureditvijo letnega telovadišča na Prulah. Opozorjamo podjetnike in voznike, da lahko odlagajo različen material na našem prostoru, seveda brez smeti, čepinaj ali šare.

Seja Češkoslovaškega jugoslovanskega Sokolskega Saveza se vrši dne 25. maja t. l. v Pragi.

Sokolstvo v Varaždinu. Tako je naslov lepi spomenici, ki jo je izdal Sokolsko društvo v Varaždinu koncem preteklega leta ob 20letnici obstanka tega društva. Spomenico je sestavil br. Branko Svoboda, društveni tajnik. Spomenica vsebuje zgodovino sokolovanja v Varaždinu ter obenem tudi zgodovino hrvaškega Sokolskega sploh in prijateljske odnošaje, ki so vladali med varaždinskimi in slovenskimi — zlasti ljutomerskim Sokolom. Zadnji odstavek spomenice opisuje žalostni del društvene zgodovine, ko so separatisti razbili sokolsko društvo in pristopili k hrvaškemu Sokolstvu. Ta separatistični pokret je vodil znani in dolgoletni starosta predvojnega varaždinskega Sokola dr. Pero Magdič. Spomenica ima lepo število slik iz delovanja tega društva. Dobiva se pri Sokolskem društvu v Varaždinu za 20 dinarjev.

Sletski Vjesnik Sokolske župe Rijeka. Tudi Sokolska župa Rijeka, ki ima svoj sedež na Sušaku, je začela izdajati svoje župno glasilo pod gornjim imenom. Prva številka tega najnovejšega sokolskega lista ima lepo v pravem sokolskem duhu pisano vsebino. Poleg idejnih člankov sta tudi dva, ki sta posvečena neodrešenim bratom. V tehničnem delu so priobčene vaje s sekuro za člano, to so tri sestave od župnega načelnika br. Borasa. Župa Rijeka ima svoj župni zlet letos

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

na Sušaku, dne 29. junija v zvezi z župnimi tekmami, ki se vrše po predpisih tekem na pokrajinskem zletu v Zagrebu. Posamezna številka Sletskega Vjesnika stane 3 Din.

Sport

Službene objave LLAP

(iz seje tehničnega odbora 27. t. m.)

Za tek v prostem terenu, ki ga priredi S. K. Ilirija 30. t. m. se določa sledeča jury: Vrhovni sod: Bar. Slamič, Zadnek, Betteto, Sancin D., Vodišek in dr. Vučina. Starter: ing. Bloudek. Reditelja na startu: Sancin S., Marinko. Sodniki na cilju: Drucker, Pink, Ludvig P. Casomercil: Vodišek, Zadnek, Brumat. Sodniki na tekašišču: Dukič, Podboj, Pust, Maček. Zapisničarja: Gregorič, Švigelj. Z. Vrhovni reditelj: Betteto. Imenovani dobe na željo podrobnejše informacije pri g. Bettetu, Jadranska banka.

Klubi se opozarjajo, da morajo vedno sami sestaviti jury in jo predložiti podsavezu v odobritev. Za S. K. Ilirijo je bil to zadnji izjemni slučaj.

Za prvega tajnika u. o. se predlaga mesto g. Kreglja g. Frank Zadnek, mesto tega pa za II. tajnika g. P. Ludvig. Og. Rybaf in Beneš se kaznujeta radi zakasnitve na sejo, odnosno izostalosti z denarno globo po 5 Din.

Splošna jury za vse lahkoatletске prireditve LLAP. je sledeča: Bar. Slamič, Zadnek, Sancin D., Sancin S., dr. Vučina, Vodišek, Brumat, Ludvig, Marinko. Tehnični referent: ing. Bloudek.

O teku v prostem terenu za prvenstvo Slovenije 6. aprila t. l. se bo sklepalo na prihodnji seji t. o. 31. t. m. ob 20.30 v Sportni zvezi. Na to sejo naj pošlje vsak klub po enega zanesljivega aglincega člana, ki se bo naknadno kooptiral v podsavez, odnosno t. o. Imeti morajo s seboj pooblastila. Isti dan naj predloži g. tehnični referent Bloudek program za prvenstvo Slovenije ter olimpijski dan 13. aprila.

Citajo se za S. K. Primorje: Mato Kovčević in Metod Trost, za S. K. Ilirijo: Ferdinand Hribovšek.

G. Kregelj naj odda vse svoje resortne zadeve v soboto 29. t. m. na seji upr. odbora, ki se vrši ob 20.30. v Sportni zvezi.

S. K. Ilirija naj odda takoj prijavnino podsaveznemu najjajniku. Tudi štampiljka manjka. V bodoče se bodo zavrnile vse prijavnice, ki niso korektno spisane. Vsi dopisi za LLAP. naj se naslavljaajo na naslov: Frank I. Zadnek, Ljubljana, Univerza.

Uprava Igrišč S. K. Ilirije naj za 30. marca markira Igrišče, ter sploh vse potrebno uredi. Tajnik.

Ljubljana : Celovec. — Tekma reprezentančnih nogometnih moštev Ljubljane in Celovca, ki se vrši jutri ob pol 15. uri na Igrišču Ilirije, je za naš nogometni sport prva etapa do večjih mednarodnih prireditev reprezentančnega značaja, ki so v prvi vrsti sposobne, da dajo sportu novih impulzov. Važna je posebno vsled tega, ker bo opozorila na naš sport inozemstvo, kajti beležili jo bodo vsi inozemski sportni listi in velik del dnevnega tiska v Avstriji. Iz teh ozirlov ima tekma za nas največji pomen ter zasluži pozornost in uvaževanje najširše javnosti. Kot v vseh takih slučajih bodo tudi te tekmi gotovo prisostvovali zastopniki oblastev. — Vobče se priključuje ljubljanskemu moštvu nekoliko boli-

še izgleda za zmago. All je to naziranje pravilno, se bo pokazalo sveda šele v tekmi. Ljubljanski team ima vsekakor vse prednosti, ki jih daje intenziven in sistematičen trening. Homogenost, enotnost ljubljanskega teama, ki ga tvori kompletno S. K. Ilirija, je izven dvoma, moštvo se nahaja fizično z izvrstni kondicijo, pa tudi v tehničnem znanju so dosigeli igralci večidel že zelo visoko stopnjo. Celovsko moštvo, ki sestoji v glavnem iz Athletik S. K., je treniralo jeseni pod vodstvom dunajskega internacionalca Seidla; od zadnjega nastopa v Ljubljani spomadi 1923, ko je podleglo Iliriji z 1 : 2, je mnogo pridobilo. Kot reprezentanca Koroške je skoro isto moštvo dvakrat premagalo reprezentanco Štajerske. Domači team bi lahko storil usodno napako, ako bi tega nasprotnika podcenjeval in ako se ne bi pripravil za tekmo z vso vestnostjo. — Tudi sportni moment tekme pride tedaj v polni meri do veljave in nenavadni interes publike je docela upravičen. Tekmo bo vodil znani zagrebški sodnik Fabris.

Ljubljana : Celovec. — Predprodaja vstopnic v trafikah Sever, Šelenburgova ulica. Znižane dijaške karte se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani, vsakdo si torej vnaprej lahko zagigura določen prostor.

Poskusna tekma celovsko reprezentance. Prošlo nedeljo se je vršila v Celovcu poskusna tekma med celovsko reprezentanco, ki nastopi jutri proti ljubljanski reprezentanci in Klagenfurter Sportvereinu. Zmagal je po hudem boju Klagenfurter Sportverein z 2 : 1. Ta izid pomeni vsekakor presenečenje, vendar pa moramo pričakovati izredno hud boj, ker bodo Celovčani napeli vse sile, da dosežejo zmago.

Iz zbora nogometnih sodnikov. Prvenstveno tekmo Lask : Slovan, ki se vrši v nedeljo dne 30. t. m. sodi g. Drucker.

Občni zbor kolegijske nogometnih sodnikov sekcija Ljubljana, se vrši v soboto dne 12. aprila ob 19. uri v damski sobi kavarne «Emona». Na dnevnem redu je razgovor o delu sekcije in pa volitve novega odbora. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor eno uro kasneje ob vsaki udeležbi. — Načelnik.

S. K. Primorje v Ljubljani. Jutri, v nedeljo, ob 10.30 trening na Igrišču s S. K. Hermes. Prisostvovali imajo sledeči igralci: Jančigaj, Vindiš, Batič, Erman Adolf, Camernik, Pretnar K. Ternove, Stane Zargaj, Wiedeman, Birska, Pliša. V slučaju dežja odpade trening. — Tajnik.

S. K. Primorje v Ljubljani. V nedeljo 30. t. m. se vrši na Igrišču Primorja ob 2. nogometni trening s S. K. Slavijo. Sledeči igralci morajo biti točno ob pol 2. v garderobi: Erman I., Bašin R., Bizjak, Slamič, Batič, Wernig, Jančigaj, Hafner, Galešič, Saksiša, Brvar, Zerjav, Zegnar, Pooblaščen sem objaviti isto igralcem S. K. Slavije. — Kapetan.

Olimpijski dan v Zagrebu. Dne 13. aprila se vrši v Zagrebu nogometna tekma med reprezentanco vseh podsavezov proti reprezentanci Zagreba. Ta tekma je zamišljena tudi kot prvi izpit naših nogometašev za trening naše državne reprezentance za olimpijado.

Gradjanski v Turčiji. Dne 27. t. m. je Gradjanski igral proti najboljši turški nogometni sestavi v Carigradu, proti carigradski reprezentanci. Tekma je končala neodločeno z 2 : 2. Pri Gradjanskem se je opazala že precejšnja utrjenost.

Koroški nogometni savez je na svoji zadnji seji priznal Villacher Sportvereinu prvorazrednost.

Sportska biblioteka. «Slavonski sport ski list» v Osijeku je pred kratkim pričel izdajati «Sportsko biblioteko». Kot prvi zvezek je izšla knjiga znanega dunajskega sportnika avstrijskega saveznega kapetana Hugo Meisla «Vprašanja in odgovori» v prevodu A. Sehnellerja. Knjiga vsebuje 218 vprašanj in odgovorov.

KUPUJTE OLIMPIJSKE SREČKE v korist fonda za udeležbo naših sportnikov na svetovni olimpijadi v Parizu.

Kino

— Wildeova «Saloma» je bila ravno kar filmana. Saloma je igrala Allan Razimova.

Asta Nielsen je vstopila za sezono 1924/25 v berlinsko National-Film-A.-G., kjer bo igrala v režiji dr. Ecksteina v štiri velikih dramah. Skupno z njo bo igral tudi njen mož Grigory Chmara.

Lysiana Bernhardt, hčerka glasovite francoske tragedijne Sare Bernhardt se je posvetila filmu in je nedavno igrala svojo prvo glavno ulogo v novem francoskem filmu «Ne šali se z ljubezniljo». Dejanje je posneto po nekem romanu A. Musseta.

Sovjetski film. Ruska vlada je ustanovila v Moskvi filmski atelje, v katerem so ravnokar dovršili prvi veliki film «Aelitta». Dejanje se vrši deloma v današnji Rusiji, deloma na planetu Marsu.

Kino «Matica» v Ljubljani si je preskrbel na željo p. n. občinstva za nadalje same burke, eno ali več dejanke, v katerih nastopajo svetovni komiki kakor: Fatty, Chaplin, Fix, Fax I. dr. Strišče opozarjamo, da bodo predstave tudi za mladino primerne. Kdor se hoče poldrugo uro smeati, naj v nadalje posebej kino «Matica».

Tolovaj Mataj

Čital sem poljskega pesnika Mickiewicza in naletel na besedo o razbojniku Madeju.

O Madeju pripoveduje poznaniška in varšavska Poljska, krakovske Tatre in kašubsko Primorje ob Baltskem morju.

V poljskem narodopisnem zborniku «Wisla» (1888., 1889.) razpravlja Jan Karłowicz poljsko pravljico o razbojniku Madeju. Več variant ima; ena pripoveduje: Mož se vrača z daljnega pola, a zaide v blato ter ne more dalje. Vrag mu pomaga, toda za plačilo zahteva to, česar mož ne ve da najde doma. Bilo je novorojeno mu dete. Ko fant doraste (ali pa je bil že posvečen za duhovnika), se napoti v pekel, da bi vzel vragu oni zapis, s katerim ga je oče prodal. Na poti pride k razbojniku Madeju; ko ta zve kam gre, ga poprosi, naj poišče v peklu o usodi, ki ga čaka. Težko je od hudca dobiti oni zapis; šele ko se mu zapreti, da bo nategnjen na Madejevo posteljo, ga izroči. (Te postelje se je vedno bati; sredi pekla je k stebru privezan Lucifer, a takoj poleg njega je Madejeva postelja, ježeča se od žrebjev, nožev in britev. S to posteljo muči Lucifer tudi vragove, ki se proti njemu puntajo.) Mladič se vrača iz pekla (boril se je 40 let za svoj peklenški zapis) in pove razbojniku, kakšna postelja se mu pripravila v peklu. Razbojnik se skesa in spokori; poklekne pred svoj kij, ki ga je zasadi v zemljo, kij požene veje in se razvije v jablano. Dolga leta je trajala pokora, dokler končno ni prišlo odrešenje. Ko se duhovnik vrne k razbojniku, zadnja jabolka in se približa jablani; tam ugleda hribček, pa to ni bil hribček, bil je Madej ves obrasel z lasmi in brado. Ko mu da odvezo, poletijo z vsakega jabolka rešene dušice, z zadnjih dveh pa duši materina in očetova. In hribček se razsuje.

Pa to je Milčinskega «Tolovaj Mataj» po vsebini in imenu, sem rekel, ko sem prečital poljsko pravljico. Milčinski je svojo pravljico zložil po slovenskih narodnih pravljicah. Kakor mi sam ljubeznivo poroča, so mu za vir rabile pravljice priobčene v Kresu 1882 in 1885 (Sv. Jurij ob Ščavnici, Noršinci na Ogrskem), v Olanšniku 1859 (Varazdin), v Valjavčevih, Narodnih pripovedkah varaždinskih, v Šašljevi Bisernici I., v Gabrščkovih «Narodnih pripovedkah», soških hribih itd. Predelava Milčinskega je najboljše belokranjski pravljici Šašljevi in varaždinski (iz Olanšnika). Spokornega razbojnika pa poznajo tudi Krekove «Slovenske narodne pravljice in pripovedke» (Maribor 1885), hrvatske Stojanovičeve «Pučke pripovedke» (Zagreb 1867) in Strohalove «Hrvatske narodne pripovedke» (1886).

Poljski in jugoslovanski svet je torej poln tega motiva. Razbojnik se pri nas imenuje Mataj ali Madaj, pri Kreku Balin, pri Stojanoviču Beno, ob Ščavnici Baumfilus, pri Varazdinu Pomplijus ali Matfajz. Pri Poljaki je razbojnik Madej ali Madeja. Madyjale pri Kašubih ima drugo ime — pri sosednih Slovakih pa se nazivlje tudi Mataj. Da je pri nas iz Mataja postal tudi Matfajz, je čisto naravno.

Odkod ime Madej, Mataj? Poljski narodopis trdi, da je to ime prenarajeno iz: Amadej (Amadeus, ital. Amades) in je isto kakor se nahaja v poljskih krajevnih imenih in prilikih n. pr. Madeja, Madejowa, Madejski. V srednjem veku je živel plemiška rodbina Amadejev, doma na Ogrskem, a naseljena tudi na Poljskem. Iz nje je bil Pelicijan Amadej, ki je l. 1330 hotel umoriti ogrskega kralja Karla in njegovo ženo Elizabeto, sestro poljskega kralja Kazimira Velikega. Težka kazen je doletela i njega i njegove otroke. Ta dogodek je mogel delovati na domišljijo poljskega ljudstva, zlasti v bližini Ogrske, v Tatrah, kjer je doma tudi znani rokovanč Jankasik. Ta razlaga je pač samo hipoteza. Vsekakor je motiv na Poljskem zelo širjen in je prešel celo v nekaj rek: «Priideh na Madejevo lože (postelji), kjer so same britve in noži». Vendar ga nahajamo še dalje po slovanskem svetu: pri Lužičanih, Čehih, Rusinih, Belorusih in pravih Rusih. Pozna ga Litva, a tudi Francija in Italija (francoski se razbojnik imenuje: Mandes).

Brez ozira na zgodovinski vir Madej* je treba reči, da se je v povestih o tem razbojniku zillno mnogo motivov, znanih nam od drugod, tako n. pr. motiv o Prokurstovi postelji, motiv Modrijana črnosolca, ki gre v pekel, motiv o Jettejevi hčeri sv. pisma, pa ozenela palica Faræonova in Tannhauserjeva.

Hudča si namala vsak kraj po svoje, mi je povedal nekoč cerkovnik v poljski cerkvi, ko mi je tolmačil neko sliko. V Strohalovih «Hrv. nar. pripovedkah» sede vragovi v peklu okoli mize tako, kakor sede v Karlovcu pisarji v kancelariji in če vrag odgovarja, izbulji oči popolnoma tako, kakor pisar v kancelariji v Karlovcu, če ga kmet za kaj vpraša.

* Ol. tudi Akad. Rj. sub Madij, Mataj.

× Nenavadna pokora. Splošno je znano, da sklepajo ljudje zakone, ko so še krepki, čili in zdravi. Vendar pa je mnogo slučajev, da so ljudje poročili že v visoki starosti, a to običajno iz raznih udobnostnih razlogov. Lep primer poroke starih ljudi se je dogodil te dni v Franciji. Nevesta je bila stara 78 let, ženin pa 75 let. Nevesta bogata vdova, a ženin potrebuje kot trzovec potrebnega kapitala. Najzanimivejše na stvari pa je, da je ženinov oče, ki je star 104 leta, na ženitni svadbi prvi — otvoril ples,

Iz delovanja mariborskih planincev

Maribor, 28. marca.

Mariborsko podružnico planinskega društva je priključil v življenje šele dotok intelligence in slovenskih pridobitnih krogov po prevratu. Poprej so delovali mariborski planinci v podravski podružnici, ki ima svoj sedež v Rušah. Minuli četrtek je imela mariborska podružnica svoj peti redni občni zbor, ki je pokazal velike uspehe resnega in smotrane delovanja. Podružnica je koncentrirala svoje delo na Pohorju ter dvignila obisk mariborčanov v minulim letu na 2797, koče na Klopem vrhu pa na 390, čeprav mariborci na naše koče vedno bolj bojkotirajo. Članov je imela podružnica 351, med temi zelo mnogo Ptujčanov. Premoženje je po zadnje leto dvignilo na 100.000 Din. Denarni promet je že presegel 61.450 Din. Čista imovina znaša 61.450 Din, 28.117 Din več kakor lansko leto. Največ posla je imela podružnica s skrbjo za maribor. kočo, katero je opravljal realni ravnatelj Zupančič, ki je imel pri tem 48.887 Din denarnega prometa. Zanimive so sledeče številke iz prometa v maribor. koči: za popravilo in izpopolnitve inventarja so izdali 11.390 Din, razglednice so prodali 2184 za 1875 Din, vizne so izdali za 23.497 Din, piva pa 550

litrov, za prenočišča so sprejeli v letu 1923. 7572 Din, za vetopnino pa 1832 dinarjev. O velikopoteznih načrtih za razširjanje posestva in naprav krog maribor. koče smo že poročali. Na četrtkovem občnem zboru se je splošila še potreba po napeljavi telefona iz Maribora h koči, kar bi bilo važno in potrebno zlasti za trgovske kroge, ki bi se potem veliko bolj posluževali krasnega letovišča na Pohorju. Upajo, da se bo dal tudi ta načrt sčasom s sodelovanjem vojaške oblasti izvesti.

Veselosť je vzbudilo poročilo načelnika odseka za zgradbo nove koče pri Ribniškem jezeru: odsek je sklical eno sejo, določil tajnika, ki je poslal v zadevi eno pismo v Dravsko dolino, nakar je čakal cel odsek 4 mesece na odgovor. Potem je baje tajnik vsled svojega oddaljenega stanovanja demisioniral, ker se ni mogel udeleževati številnih sej. In tako se odsek sploh ni več sešel k novi seji. Načelnik priporoča, da izvoli občni zbor v odsek nove, čilejše moči, kar se je tudi zgodilo brez hujše kritike. Za zgradbo te nove koče pa je že nabranih 9950 Din. Novi odsek tvorijo gg.: Badjura, Roglič, Rotter, dr. Senjor in Škorjanc. Veliko zanimanje za kočo je kazal zlasti odsek amater-fotograf, ki je priporočal zgradbo koče na zapadnem delu Pohorja pod Veliko Kopo in je v to svrhu tudi sam nabral 672 Din.

Mariborci je bil markacijski odsek, ki je na nov način, z belimi pikami na rdečem polju markiral dohode k mariborski koči od Hoč in iz Maribora čez Bolfen in po južni poti. Premarkirali so tudi dohode h koči na Klopem vrhu in Fale in postavili 12 kazipotnih tablic. Za to leto so izvoljeni v markacijski odsek gg.: Škorjanc, Novak, Lovrenčič, Majer, Balob, Pirc, Stempihar, Kravos in Černetič.

Tudi slučajnosti so bile precej živahne in stvarne. Franjo Majer je grajal, da naši planinci zanemarjajo Kozjak, ter ga s tem popolnoma prepuščajo Nemcem, ki ga pridno obiskujejo iz Maribora in iz Avstrije, kar je zelo v kvar nacionalni ideji ob meji. Ivan Roglič je propagiral povzdigo ženskega športa, v čemur nas tudi Nemci nadkriljujejo. Franjo Pirc pa je želel več brige za neposredno okolico mesta, ki se naj tudi markira posebnostjo Mejski hrib, da ga bodo Mariborčani našli. Nadalje govorja orientacijske tablo v mestu z navedbo važnejših izletnih točk. Načelnik pravilno ugotavlja, da je to naloga opeševalnega društva, kateremu je priključen tudi odsek za turistični promet. Tudi nemir v kočah so primerno kritizirali in ugotovili, da se pritožujejo zoper nemir občinsko ravno najhujši razgrajati sami. Upajo pa, da bodo polagoma, z napredkom kulture mogli vzdržati tudi hišni red zlasti nočni mir po planinskih kočah.

Lepega planinskega zborovanja se je udeležil tudi zastopnik Zveze za turistični promet g. Badjura in podnačelnik SPD.

g. Pišek, načelnik odseka amater-fotograf g. Gajšek in skoro cel odbor Češkega kluba.

Tuji v Ljubljani

Od četrta na petek je prenočilo v Ljubljani 134 tujcev in sicer v hotelu:

UNION 33, med njimi: Arnold Božidar, trg. potnik, Zagreb; Beer Leo, potnik, Dunaj; Bratanič Josip, lesni trgovec Zakot; Zohn Adolf, potnik, Zagreb; Lotar Elsner, trgovec, Zagreb; Finzi Ermano, trgovec, Ferrara; Finzi Alfons, trg. potnik, Dunaj; Foulonneau Mavricij, trgovec, Paris; Gottreich Alfred, potnik, Dunaj; Krampfleč Viktor, potnik, Dunaj; Iv. Lisetz, trgovec, Celovec; Löwenthal A., trgovec, Trst; Lenzer Karl, direktor, Köln; Löw Leopold, potnik, Dunaj; Meebold Alfred, tov. direktor, Heidenheim; Prossnitz Josip, tovarnar, Dunaj; Pollak Emil, trgovec, Dunaj; Pundja Dimitrij, tovarnar, Zagreb; Rosenfeld Viktor, trgovec, Dunaj; Ružička Emil, trgovec, Sušak; Rosso Romolo, trgovec, Trst; Rein Sigmund, trgovec, Sombor; Strauss Josip, trgovec, Dunaj.

SLON 29, med njimi: Flego Josip, trg. Čakovec; Grubner Josip, potnik, Dunaj; Jerinč Jovo, trgovec, Novi Vrbas; Judič Miša, trgovec, Kragujevac; Kostić Tasa, lesotrtar, Ospiateletto; Kühler Fris-

derik, potnik, Dunaj; Linhart Emanuel, potnik, Dunaj; Nejezchleb Franc, trg. Zagreb; Prem Karl, trgovec, Dunaj; Rošek Rihard, trgovec, Sušak; Siegl Marija Ana, trgovka, Dunaj; Schwartz Makso, trgovec, Virovitica; Wunderlich Makso, potnik, Dunaj.

JUŽNI KOLODVOR 13, med njimi: Cepanec Ivan, lesotrtar, Varaždin; Guterman Albert, trgovec, Čakovec.

LLOYD 5, med njimi: Steinberger M., trgovec, Zagreb.

SOČA 4, med njimi: Fischer Ana, trgovka, Novi Sad; Jovanovitz Pavlina, trgovka, Novi Sad.

TRATNIK 2, med njimi: Jančič Mila, trgovka, Gorica.

STRUKELI 15, med njimi: Errath R., disponent, Gradec; Trabattoni Umberto, lesotrtar, Seregno.

Poleg tega v gostilnah: De Schlava 6, Stari tihlar 11, Amerikanec in Češnovar po 3, Figuev in Kajfež po 2.

Lastnik in izdajatelj: Konzorij "Jutra". Odgovorni urednik: Fr. Brozovič. Tisk Delniška tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vaška beseda 60 par

Mali oglasi

Za "Dopisovanje" in "Ženitve" vaška beseda 1 Din

Stane vaška beseda 60 par. Za "Dopisovanje" in "Ženitve" se rabuna vaška beseda 1 Din. — Priobčujete se le mali oglasi, ki se plačani v naprej. Plača se lahko tudi v snemkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena snemka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Obni

Delavniške prostore v izmeri dolžine 50 m, širine 8 m, s stanovanjem, ob dr. cesti, oddaljeno od Kolarne in Kovačice orele in nekaj strojev, kar je prostora veliko, bi se prikladno za mešano delo, popravilo avtomobilov, motorjev in bihkičev ter kolarstva del za avtomobile. — Event. sprejemem družabnika. — Ivan Zolc, Vir. Domžale. 6183

Slike za legitimacije

Imajo najhitreje fotografirane Hlašter, Ljubljana, Valvancorjev trg. 604

Pekarijo

namem v najem takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe prosim na upravo "Jutra" pod "Pekarna". 6449

Pekarno

namem v najem v mestu ali na deželi. Ponudbe na upr. "Jutra" pod "J. V.". 6479

Službe (dobe)

Dekle za gospodinjstvo

se išče k dvema človekoma, nam mora samostojno kuhati, pospravljati in likati. Naslov pove uprava "Jutra". 6318

Dva vajenca

na čevljarstvo obrt, sprejemem takoj. Očvirj Karel, čevljar, Gomilsko, Sav. dolina. 6244

Sobarica

bi ob enem bila pri dveh obojih, se išče. Naslov pove uprava "Jutra". 6207

Trgovskega potnika

trgovskega v tekstilnih strojih, srednje starosti, dobro pripravljen, popolnoma večje, za slovenskega jezika. Iste v Sloveniji dobro vpeljana v trgovino. Stalno nameščena je dober dohodek. — Ponudbe s referencami najkonecje do 10. marca na upravnitvo "Jutra" pod "štev. 1000". 6173

Plačilni natak

na takoj sprejme. Mastnak, Hotel Sion v Ljubljani. 6419

Išče se gospodična

ki bi poučevala nekoliko ur črno za prvi razred. — Ponudbe pod "309" na upravo "Jutra". 6226

Damski krojač

ali krojačica se sprejme na dom takoj. Naslov v upravi "Jutra". 6520

Obratovodjo

na dolgoletno in vavstranško prakso pri visoki in nizki napetosti in motorjih za suvo olje, iste elektrarna na deželi. Ponudbe pod "Samostojna moč" na upr. "Jutra". 6022

Trgovski pomočnik

potrebuje ali delikat. stroje in večje haveljo, se sprejme kot vodja, event. družabnik. Ponudbe s podatki pod "Delaven" na upr. "Jutra". 6475

Kuharica

namostojna, srednjih let, kot gospodinja k mali obrti se išče za takoj. Naslov pove uprava "Jutra". 6438

Krojaškega pomočnika

za veliko delo, sprejme takoj. Alojz Novak, krojač, Domžale. 6438

Agline akviziterje

na provizije sprejme velika zavarovalna družba. Istotako se nudi uradnikom in namestnikom prilika za lep posredniški zaslužek. Takojšnje ponudbe pod "Osiguranje" na upravo "Jutra". 6140

Službe (iščejo)

Trgovski pomočnik

mešane stroje, zmolek slovenske in nemške, iste službe; gre tudi za potnika. Dopise na upravo "Jutra" pod šifro "Zamenljiv". 6255

Plačilna natak

pridna in poštena, s dobrih spravičev, šel premeniti mesto. Gre najraje v Ljubljano ali kako letovišče. Cenjene ponudbe se prosim na upravo "Jutra" pod "Poštena moč". 6394

Deklica z dežele

stara 15 let, šel vstopiti kot učenka v trgovino, bodi v mestu ali na deželi. Cenjene ponudbe se prosim na naslov: J. Medja, Zirovnica. 6443

Šivilja

dobra moč, iste službe pri boljši šivilji. — Naslov pove uprava "Jutra". 6444

Gospodinja

ki je vajena vsakega dela, iste mesta. Gre tudi na deželo. Ponudbe pod "Gospodinja štev. 888" na upravo "Jutra". 6468

Modistka

dobra moč, pridna in poštena, iste službe. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Iščejo bana". 6414

Jelonosilec

za restavracijo, ki gre tudi v hvarno, iste službe. Frano Starič, Maribor, Slovenska ul. 22, pri g. Maček. 6466

Prodaj

Pletilni stroj

8/36, se prod. Naslov pove uprava "Jutra". 6330

Brockhaus-Lexikon

1923., nov, prodam za 1000 Din. — Naslov pove uprava "Jutra". 6322

Več žetlač

se prod. Polze za v šentjakobski knjižnici, Stari trg št. 11, od 4.—7. popoldne. 6288

Moško kolo

dobro ohranjeno, prodam. — Naslov pove uprava "Jutra". 6273

Wanderer auto

radnega tipa, v najboljšem stanju, se proci prod. — Naslov pove uprava "Jutra". 6266

Zimo

vseh vrst, na veliko in malo, po najnižjih cenah, prodaja štud. Sever, Gosposvetska c. št. 6. 6189

Mikroskop

šteto nov s imerzijo, se prod. Naslov pove uprava "Jutra". 6116

Krasna knjižna omara

masivna, krasno delo s brusenim steklom ter brno polirana, se prod. po ugodni ceni. Kje, pove upr. "Jutra". 6428

Klavir in nekaj pohištva

prodam. Naslov pove uprava "Jutra". 6421

Velikonočni prazniki

imajo pravi užitek le z ekskusnimi pirihi. To dosežete le z

BARVA ALEUJA

1115/2 II

Raznih vrtnic

sem prejel ravnokar večje množice iz svetovnoznane družbe Teuchendorf iz Dravde. Dobilo se vsaki den pri Ivanu Breclniku, Ljubljana, Vel. Celnarska ulica št. 21. 6382

Pisalna miza

rabiljena, se prod. Kje, pove uprava "Jutra". 6529

Večji domači mlin

za motorski pogon, malo rabljen, prodam radi selitve. — Alojz Ahtig, Sv. Peter v Sav. dolini. 6357

Brochhaus Lexikon

(18. izdaja) 17 sivo vesnih knjiž., se ceno prod. za Din 1000. — Naslov pove uprava "Jutra". 6514

Gugalnica

prilpavna tudi za gostilniški vrt, se ceno prod. — Naslov pove uprava "Jutra". 6532

Rezervoar

železni, dolg 2'85 m, visok 1 m, širok 1 m, prod. okrbništvo Windischgratza v Kojnicah. 6533

Moško kolo

dobro ohranjeno, se prod. Planina pri Rakcu št. 109. 6524

Autobus

"Dion Pouton", 30/40 HP, za dvajset cest, v brezhibnem stanju, se prod. — Unkwarj, pekarna, Vojnik pri Celju. 5590

Okasion stanniki

od 10 do 100 dinarjev, razprodajam samo od 20. do 30. marca. — Horvat, modistka, Stari trg 21. 5177

Velikonočne

in razne druge razglednice, šolske potrebšnice na dobelo, najceneje pri L. Pavalek, trgovina papirja, Ljubljana, Židovska ulica. 5730

Motorno kolo

dobro ohranjeno, 2 in pol HP, znamke Wanderer, prodam ali zamenjam za močnejše. Šop prav pokvarjeno. Jos. Brunnik, Kamnik. 6493

Moški površnik

nov, srednje velikosti, prodam za 900 Din. Naslov pove uprava "Jutra". 6519

Novi ženski čevlji

(št. 36), oblika, plašč, moški površnik, se prod. radi odstopovanja. Horjancova 31/II. Baršili 10—5 u. 6400

Lesena baraka

za prodajo šivilj, skoraj nova, na prometnem kraju, se prod. Polze se v Rožni dolini št. 192. 6311

Otroški voziček

malo rabljen, se prod. — Vozarski pot št. 3, pri Ljubi. 6427

Otomano

skoraj novo, prodam. Naslov pove uprava "Jutra". 6489

Kupim

50 vrtnih stolov dobro ohranjenih, kupim. — Ponudbe pod "Vrtni stoli" na upravo "Jutra". 6270

Veverične

polhove koče in od vse druge divjadi, k u p a je in izmetstvo v vsaki množini D. Zdravšč, trg. usnja, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9. 439

100 m² lepo tes. tramov

v meri od 2/3—9/11, 4—10 m s² po 440 Din franko mesta. Ponudbe pod šifro "Tram" na upravo "Jutra". 6332

Kupim bukove deske

nečimane, v dimenzijah 20, 25, 30, 40 in 50 mm od 2 do 6 m dolge, v širini od 16 cm naprej, po možnosti suhe. — Ponudbe s navedbo cene na naslov: Nadež Ferjau in drug, Jemelce, Gorenjsko. 6487

Fotografski aparat

6 X 9, dobro ohranjen, kupim Ponudbe s navedbo znamke in cene na upravo "Jutra" pod "Aparat". 6145

Kmet-pridelki

Dobrega sladkega sena

2 vagona (pribl. 80—100 m), sta naprodaj. — Ponudbe pod šifro "Seno" na upr. "Jutra". 6338

Suhe hrushke,

kuhamo maslo, pristni čisti med, čebelnji vosk, entian suhe korenine in čebulo, dobavlja trdnica Josip Renko, Servica ob Savi. 6139

SIR

pelemadec, v blebih po 20 do 40 kg, ulešani, polnomastni, jako finega okusa, po ceni 10/45— za kg franko postaja Zagorje razpošilja

Mlekarska zadruga v Izlakah pri Zagorju ob Savi.

1084/A

Neprepisane

Hiša z velikim vrtom

za zelenjavo in sadnim drevjem, se radi ločeno po nizki ceni prod. Vprasa se v trgovini škro, Spodnja Hudača pri Celju. 6034

Opekarna

se odda v najem, eventualno prod. Zemelje za 30 let. Naslov pove uprava "Jutra". 6417

Hiša z gostilno

na prometnem kraju, naprodaj. — Ponudbe pod "Lepi kraj" na upravo "Jutra". 6409

Halo! Redka prilika.

5 minut od šmarjatskih Toplice pri Novem mestu, se prod. 17 m dolgo hišo z velikim vrtom, pripravna za gostilno in trgovino, s sobami za prenočišče. Nadaljnja pojasnila daje gosp. F. Kotnik, Vrb-Glince 10 pri Ljubljani. — Jako niska cena. 6219

Večje posestvo

prake 100 ha, obstoječe iz gozda, travnikov in pašnikov na Primorskem pri Komnu, se prod. ali zamenja za posestvo v Jugoavliji. Ponudbe pod "Zamenjava" na upravo "Jutra". 6521

Hiša z lepim vrtom

in s takojšnjim stanovanjem, se prod. za 140.000 K. — Polze se v trgovini Kušar, Dravice pri Ljubljani. 6407

Enonadstropno hišo

prodam pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava "Jutra". 5938

Hiša s sadnim vrtom

se prod. v Zgornji Šiški. — Naslov pove uprava "Jutra". 6376

Stavbna parcela

v velikosti 804 m², se prod. po ugodni ceni. — Istotako se prod. tudi stavbni stroj Simg. — Natančneje: Vrb-Glince št. 61/1. 6361

Trgovska hiša

staro vpeljana, v krasnem trgu Slovenije, naprodaj. — Ponudbe pod "Trgovska hiša" na upravo "Jutra". 6478

Enonadstropna hiša

prilpavna za trgovino (s atelom brez konkurence), na najbolj prometni točki trga G. Radgona, se vlied selitve v takoj prod. Cena 175.000 Din. Ponudbe pod "Dobročeni" na upravo "Jutra". 6455

Dobrovoljna prodaja.

Novo stidna hiša s 4 sobami, kuhinjo, posredniški prostori, in pol orala zemlje v mestu ob glavni cesti, prilpavna za trgovino ali majhno industrijo, po ceni hiš elektr. razsvetljava, vse v najlepšem redu, 5 minut od železniške postaje, se radi narlega odda prod. po zelo nizki ceni za 15.000 Din. Vse denar ni potreben. Resni kupci naj se po možnosti osebno ogledajo. — Naslov: Josip Fagot, posestnik v Slovenski Bistrici. 6383

Posestvo

4 in pol orale s gospodarstvom poslojem, tri črti ure od Celja, vse v ravnini, se prod. za 90.000 Din. Naslov: Ivan Pirc, Maribor, Koroška cesta št. 1. 6464

Stanovanje

Kot sostanovalec

s hrano, se sprejme gospod s 1. aprilom. — Naslov pove uprava "Jutra". 6310

Eleg. opremljeno sobo

(najraje s predsoho), iste so. liden, stopenj amee. Električna pogoj, kopeli zasledena. — Ponudbe pod "Danka" na upravo "Jutra". 6246

4000 kron nagrade

osemu, ki mi preskrbi stanovanje v Ljubljani ali Domalaju (2 sobi in kuhinjo). — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Takoj 2733". 6481

Prazno sobo

eventuelno s souperabo kuhinje, iste sakonski par brez otrok. Naslov pove upr. "Jutra". 6411

Prazno sobo

s posebnim vvhodom, istem. Ponudbe pod "Takoj 10" na upravo "Jutra". 6402

Stanovanje

osredna soba s kuhinjo, se iste. Plačam po dogovoru. Naslov pove uprava "Jutra". 6397

Sobo

veliko, prazno ali opremljeno v sredini mesta, iste mlad zakonski par. — Pismene ponudbe na upr. "Jutra" pod "Zobedravnik". 6335

Majhna mesečna soba

se takoj odda. — Naslov pove uprava "Jutra". 6482

Sobo iščejo

prilpavni gospodje s 2—3 poselstvi. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Čevljar". 6435

Stanovanje

obstoječe iz 2—3 sob in kuhinje iste družina treh članov v Ljubljani ali okolici. Najboljše posredniško stvar. Ponudbe pod "Mir 35" na upravo "Jutra". 6534

Dve sobi

v sredini mesta, separiran vvhod, pripravni za pisarno, se iskata. Ponudbe pod šifro "Hitro" na upravo "Jutra". 6498

Na stanovanje

event. samo na hrano, se sprejme gospod. Naslov pove uprava "Jutra". 6502

Sobo

v elektr. razsvetljavo in vse okrobo, iste gospod s 1. aprilom. Ponudbe na upr. "Jutra" pod "Mir". 6517

Sostanovalec

se sprejme v Gradšču. — Naslov pove uprava "Jutra". 6516

Stanovanje v Mariboru

solično in moderno, se zamenja s enakim v Ljubljani. Ponudbe na podruž. "Jutra" v Mariboru. 6509

Lepa solčna soba

elegantna, s posebnim vvhodom, se odda boljšemu gospodu v bližini glavne pošte. Naslov pove uprava "Jutra". 6496

Opremljena mes. soba

se odda s 1. aprilom v Prešernovi ulici štev. 54/III. — Samo za gospode! 6482

Kot sostanovalec

se sprejmeta dva gospoda na stanovanje in

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBZE

Zares je zadostovalo, da je z lahkim pritiskom svojih prstov odprl vrata. Z električno svetilko v roki se približa postelji spečega. Ogleda si ga, potem se prav tako nalahno vrne na koridor in zbudi Mazerouxa: «Cuj, ti si na vrsti, Aleksander!»

«Nič novega, gospodar?»

«Ne; on spi.»

«Kako veste?»

«Šel sem ga pogledat.»

«Čudno, da vas nisem slišal. Vidi se, da sem trdno spal.»

Potem sledi Perenni v sobo. Perenna mu ukaže: «Sedi in glej, da ga ne zbudiš! Jaz grem, da se nekoliko odpočijem.»

Dremal je, pa si je vendar zapomnil vse, kar se godi okrog njega. Odnekod se je čula ura, ki je s tihim glasom bila vse četrti in polovice in vsakokrat je Perenna štel z njo. Potem se je polagoma pričelo buditi zunanje življenje, prišel je ropot voz in vozičkov mlekaric, pričelo je drdranje in žvižganje prvih predmestnih vlakov. Tudi v palači sami se je pričelo gibanje, skozi zaprte oknice je pričela prodirati svetloba, dokler ni polagoma napolnila vse sobe.

«Pojdiva,» pravi brigadir Mazeroux, «bolje je, če naju ne najde tukaj.»

«Tih!» ukaže Perenna.

«Zakaj?»

«Ker ga boš zbudil.»

«Pa saj vidiš, da se ne budi,» pravi Mazeroux.

«Res je, res,» mrmra don Luis in čuti, da se ga loteva ista tesnoba in bojazen, ki ga je morila ponoči.

«Kaj vam je, gospodar? Nekam čudno izgledate. Kaj je?»

«Nič... nič. Nekam tesno mi je.»

Mazeroux strepeta. «Tesnoba, zakaj? Govorite skoraj tako,

kakor oni včeraj.»

«Da... da, in iz istega razloga.»

«Torej, kaj?»

«Kaj ne razumeš?»

«Ničesar.»

«Če on morda ni umrl...»

«Pa saj se vam blede.»

«Ne... ne blede... samo... zdi se mi, da je smrt blizu.»

S svetilko v roki stoji Perenna ob vzglavju postelje. Ta neustrašeni junak, ki še nikdar in pred ničemer ni čutil strahu, si sedaj ne upa posvetiti Hipolitu Fauvillu v obraz. Strašen molk vlada v sobi.

«Oj, gospodar, on se ne gane.»

«Vem... vem... in se sedaj spominjam, da se tudi ponoči ni zganil; niti za hip in baš to me straši.»

Moral se je resno zbrati, da se je mogel še bolj približati postelji. Izgledalo je, da inženjer sploh več ne diha. Odločno ga sedaj prime za roko, ki je pa čisto mrzla. Ta hip se Perenni vrne hladnokrvnost.

«Okno, odpri okno!» vzklikne.

Soba se razsvetli in Perenna pogleda Hipolitu Fauvillu v lice, ki je mrtvo in vse pokrito z rjavimi lisami.

«Oj,» pravi s tihim glasom, «mrtev je!»

«Pri vseh bogovih! Pri vseh bogovih!» zmedeno šepeta brigadir.

Dve ali tri minute obstaneta kakor udarjena, vsa osupla, ne razumeta ničesar in nekam glupo strmita v ta čudovit zagoneten fenomen. Potem se Perenna zgane, z največjo naglico se popne po stopnicah, skoči na zgornji koridor in obstane. Tu leži Edmond, Hipolitov sin, tudi on negiben, z istim prstenim obrazom kakor oče.

«Križ božji!» vzklikne Mazeroux.

Perenna morda v vsem svojem življenju ni občutil tolikšnega razburjenja. Torej sta vendar oče in sin podlegla nocojšno noč, pred nekaj urami, čeprav sta bila zastražena in čeprav so bili vsi dohodi skrbno zaklenjeni, oba sta bila otrovana, zavdano jima je bilo na enak način kakor Kozmi Morningtonu.

«Križ božji!» zopet ponavlja Mazeroux. «Res ni bilo

vredno, da sva prevzela varstvo nad njima in da sva izgubila toliko časa za njuno rešitev.»

Iz te ugotovitve je zvenelo kakor ožitek. Perenna ga zapazi in prizna: «Prav imaš, Mazeroux. Nisem bil na višku situacije.»

«Tudi jaz ne, gospodar.»

«Ti se baviš s to zadevo šele od sinoči.»

«Res, pa tudi vi ne delj časa, gospodar.»

«To je res, od sinoči, sovražniki pa so se pripravljali že več tednov. Pa vseeno, ta dva reveža sta nocoj poginila jedva nekaj korakov od mene. Jaz sem bil pri njih, jaz Lupin. Zločin se je zgodil pred mojimi očmi in jaz nisem videl ničesar. Ničesar! Je-li mogoče?» Nato odkrije odede z ubogega mladika in najde na njegovem laktu znak injekcije.

«Evo, očitno isti znak, katerega bova našla tudi na očetu. Trpel dečko očitno ni. Ubogi mali! Zelo krepak ni bil, pa prav prijetnega lica. Kolika žalost za ubogo mater!»

Brigadir je ves solzan od jeze in sočutja in nekaj godrnja v svojo brado.

«Prav!» pravi Perenna, «sedaj na delo. Telefoniraj takoj policijski prefekturi. Desmaliionsa je treba takoj poklicati. Zadeva ga izredno zanima.»

«Pa če pridejo domači? Če gospa Fauville...»

«Nikdo ne bo vstopil, če mu ne odpreva; odprla bova pa samo policijskemu prefektu. Naj on pove gospe, da je vdova in da nima več sina. Stopi brzi!»

«Trenutek, gospodar, ne pozabiva druge važne zadeve.»

«Česa?»

«Sivega zvezka, ki je zaprt v blagajni. V njem je Fauville opisal vso sovražno mahinacijo.»

«Zares,» vzklikne Perenna, «imaš prav. Tembolj, ker je mož pustil ključ v šopu, ki leži na mizi.»

«Jaz pojdem in odprem,» pravi Mazeroux, ko stopata po lestvi. «Bolj je v redu, kakor če bi segli v blagajno.»

Nato vzame šop ključev, odrine verigo in vtakne ključ v ključavnico, ves trepetajoč od ogromnega razburjenja. Končno bosta spoznala vso tajnost. Mrtva žrtev jima izroča svoje rablje.

Zajamčeno nepremočljive
dežne plašče
iz prvih angleških tovarn
od Din 350-- do Din 800--
nudi trdka 1025/a
DRAGO SCHWAB
Ljubljana, Dvorni trg št. 3
Na željo se pošilja po
poštnem povzetju.
Neugajajoče se zamenja
ali se vrne denar.

Največja izbira zadnjih novosti
spomladanskih klobukov in slamnikov
ravno kar došla v modnem salonu
Ida Škof-Wanek
naslednice
Ljubljana, Pod Trančo št. 2
Preoblikovanja in popravila se točno 1193/a
izvršujejo. Žalni klobuki vedno v zalogi.
Priznana solidne cene! Priznana solidne cene!

FAFF šivalni
stroji
so med dobrimi najboljši!
15-letna garancija.
Solidne cene. 416/a
Prodaja na obroke.
Dobe se le pri trdki
IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ul. 7.
Podružnica: NOVO MESTO.
V stalno službo se sprejmeta takoj dva izprašana, popolnoma samo-
stojna, trezna in zanesljiva 1256/a
kurjača k 300 KS lokomobili.
Stanovanje na razpolago, plača po dogovoru. Ponudbe s prepisi izpri-
čeval in osebnimi podatki na naslov: **Tvornica u Bežekovčini.**

IDEAL
Najboljši in najmodernejši pisalni stroj sedanosti.
THE REX
CO.,
Ljubljana
Gradišče 10
Telefon 368
Specijalna
trgovina
vseh pi-
sarniških
potrebščin

Trboveljski premog in drva
17 dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 224.
Plačilo tudi na obroke.

Obleke za gospode in
manufakturno blago
z 10 do 15 % popusta
priporoča 1261/a
IVAN SAX
Ljubljana, Stari trg št. 8.

Zahtevajte edino le
Ciril in Metodove vžigalice
Dobe se povsod 33
Glavni založnik: Ivan Perdan nasledniki
v Ljubljani

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani
registr. zadruga z omejeno zavezo
Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2
Tehniško vodstvo z oblastveno-avtoriziranim
gradbenim inženjerjem.
Projektira in izvršuje vaa v stavbeno in
inženjersko stroko spadajoča dela.
Delo solidno! Cene konkurenčne!

Po dolgi bolezni je umrl na Du-
naju
dvorni svetnik
Ewald Howański
Dunaj-Ljubljana, 27. marca 1924.
Žalujoči ostali.

Vse hiti
v modno trgovino, Mestni
trg 19
A. Šinkovic nasl. K. Soss
kjer se vrši do konca tega meseca
=inventurna prodaja=
Posebno ugodno nakupite: kožuho-
vino, perilo za dame, gospode, deco.
Pletene jopice, trikotarje.
Predpasnike, nogavice, ro-
kavice. Svilo vseh vrst,
kravate naramnice itd.
Zunajna naročila
poštno obratno

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 40
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrošja za
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žara. Tovarna furnirja.

Natečaj
Druga letalska komanda v Mostaru potrebuje tri stalna državna moj-
stra, in sicer enega mehanika, enega ključavničarja in enega stoljarja.
Kandidati, ki bi hoteli eno teh mest prevzeti, morajo te pogoje izpolniti:
1.) Da so izšolani učenci kake vojnno-obrtno šole.
2.) Če nimajo vojnno-obrtno šole, da so v civilu bili pri teh obrtnih ko-
mojstri ali pomočniki najmanj tri leta, da so opravili mojstrski izpit in po-
stali mojstri ali pomočniki.
3.) Da mehaniki in ključavničarji dobro poznajo delo na eksplozivnih
motorjih in da so bili s tem zaposleni, kar dokažejo s potrebnimi spričevali.
4.) Da so državljani kraljevine SHS, kar dokažejo s pristojnim overilom.
5.) Da so odslužili svoj rok v vojski ali uravnali vojaško dolžnost
kar dokažejo z dokumenti vojnih oblastev.
6.) Da niso sodnijsko kaznovani.
7.) Da niso v konkurzu, kar dokažejo s pristojnim uverjenjem.
8.) Da niso mlajši kakor 22 let in starejši kakor 35 let, kar dokažejo
s krstnim listom ali uverjenjem pristojnih oblastev.
9.) Za stoljarje namesto tretje točke: da so delali v večjih tvor-
nicah pohištva, predvsem pa v tvornicah za izdelovanje klavirjev, kar do-
kažejo s potrebnimi spričevali.
10.) Da pred strokovno komisijo dokažejo svojo sposobnost z izdelav-
dane poskušnje.
Začetna plača vsem 400 Din mesečno z vsemi draginskiimi dokladi.
Prosilci, ki bi hoteli prevzeti te službe, naj se s svojimi dokladi
prijavijo pri poveljniku 2. letalske komande najkasneje do 30. aprila t.
Tisti, ki bodo izbrani, bodo poklicani na izpolnitev pogojev po toč-
10.) pogojev, a tisti, ki pogojem ne ustrezajo, dobijo svoje dokumente n-
naslov, ki ga bodo označili. — Po sprejema in zaposlovanju prvih 15 dn-
se bode smatralo kot provizorna služba in šele po tem času bodo definitiv-
potrjeni kot stalni državni mojstri.
V. A. št. 3777 iz pisarne odelenja za letalstvo vojske i mornarice
dne 21. marca 1924 v Petrovaradinu.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopu).
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predjimi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548
411/a